

ОБЗОР 2025

Оценка, основана на разузнавателни данни, на външните условия за сигурността на Кралство Дания

Стр.2

ОБЩИ ОЦЕНКИ НА РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА ЗАПЛАХИТЕ СРЕЩУ КРАЛСТВО ДАНИЯ

ОБЗОРЪТ описва външните условия за сигурността на Кралство Дания. **ОБЗОРЪТ** е една от четирите общи оценки на заплахите в и срещу Кралство Дания. Другите са:

- **Оценка на терористичната заплаха срещу Дания**, в която Центърът за анализ на тероризма определя националното ниво на терористична заплаха и описва терористичната заплаха срещу Дания и датските интереси в чужбина.
- **Оценка на шпионската заплаха срещу Дания**, Фарьорските острови и Гренландия, публикувана от РЕТ и описваща разузнавателните дейности на чужди държави срещу Дания, т.е. по-специално шпионаж, влияние и опити за незаконно придобиване на технологии и знания.
- **Киберз аплахата срещу Дания**, в която Датската агенция за социално осигуряване (SAMSIK) описва и определя националните нива на заплаха за кибершпионаж, киберпрестъпления, кибердейности, разрушителни кибератаки и кибертероризъм.

Стр.3

ПРЕДГОВОР

Уважаеми читателю,

Кралство Дания е изправено пред все по-сериозни заплахи и предизвикателства пред политиката за сигурност, отколкото през последните години. FE описва това в UDSYN, нашият годишен принос към обществения дебат относно политиката за сигурност на Кралство Дания.

FE публикува няколко оценки на заплахата от Русия през 2025 г. През февруари писахме за заплахата от натрупването на военно присъствие от страна на Русия, а през октомври писахме за хибридната война, която Русия води срещу НАТО и Запада.

Ще можете да намерите тези основни оценки за Русия в UDSYN 2025, заедно с нашите оценки за най-важните заплахи и предизвикателства пред сигурността от чужбина. Това се отнася, наред с други неща, за засилената конкуренция между велики сили в Арктика, желанието на Китай да играе доминираща роля и заплахата от ислямистки тероризъм.

Редакционната работа е завършена на 2 декември 2025 г.

Надявам се да ви е приятно да четете.

Томас Аренкил

Ръководител на Службата за военно разузнаване

Стр. 4

СЪДЪРЖАНИЕ

03 ПРЕДГОВОР

06 ОСНОВНО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

08 ГЛОБАЛНИ СИЛОВИ ОТНОШЕНИЯ

14 РУСИЯ

26 ТЕМА: ХИБРИДНИ ИНСТРУМЕНТИ

30 АРКТИКА

40 ТЕМА: ЗАПЛАХАТА ЗА КРИТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

42 КИТАЙ

52 ТЕРОР, НЕСТАБИЛНОСТ И МИГРАЦИЯ

62 ДЕФИНИЦИИ

СТР. 5

08 ГЛОБАЛНИ СИЛОВИ ОТНОШЕНИЯ

Великите сили все повече приоритизират собствените си интереси и използват силата си, за да постигнат целите си.

14 РУСИЯ

Русия се намира в конфликт с НАТО и извършва хибридни атаки срещу алианса, като саботаж и разрушителни кибератаки.

26 ТЕМА: ХИБРИДНИ СРЕДСТВА

Русия използва хибридни дейности в опит да отслаби политическата сплотеност и правомощията за вземане на решения на страните от НАТО.

30 АРКТИКА

Русия, Китай и САЩ имат различни интереси в Арктика, но всички те искат да играят по-голяма роля в региона

40 ТЕМА: ЗАПЛАХАТА ЗА КРИТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Русия в частност, но и други чуждестранни държави, представляват значителна заплаха за критичната инфраструктура на Запад.

42 КИТАЙ

Китай иска да играе доминираща роля в Азия и да наложи обединение с Тайван.

52 ТЕРОРИЗЪМ, НЕСТАБИЛНОСТ И МИГРАЦИЯ

Терористичната заплаха в Европа ще продължи да бъде сериозна. Това се дължи, наред с други неща, на продължаващата нестабилност и конфликти в Близкия изток.

СТР.6

ОСНОВНО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

СТР.7

Великите сили все повече дават приоритет на собствените си интереси и използват сила, за да постигнат целите си. Русия продължава нахлуването си в Украйна и води хибридна война срещу НАТО и Запада. Китай използва своята икономическа и все по-военна мощ, за да оказва натиск върху други държави и подкрепя войната на Русия в Украйна. Китай и Русия са в основата на група държави, които се стремят да намалят влиянието на Запада, и особено на Съединените щати, в света. Съединените щати сега използват своята икономическа и технологична сила като инструмент на власт, включително срещу съюзници и партньори. Съществува несигурност относно това как ще се развият отношенията между Китай и Съединените щати през следващите години, но те ще останат стратегически конкуренти в дългосрочен план.

Русия се вижда в конфликт с НАТО и извършва хибридни атаки срещу алианса, като саботаж и разрушителни кибератаки. Руските военни също се държат заплашително в непосредствена близост до Дания. Въпреки няколко американски опита за постигане на мирно споразумение, войната в Украйна вероятно ще обвърже и ресурсите на Русия през 2026 г. Руската военна индустрия все още ще произвежда повече от европейската през следващите години. В същото време съществува несигурност относно ролята на Съединените щати като гарант за сигурността на Европа. Това ще увеличи готовността на Русия да засили хибридните си атаки срещу НАТО. Военната заплаха от Русия срещу НАТО ще се увеличи, въпреки че в момента няма заплаха от редовна военна атака срещу Кралство Дания. Русия също така извършва шпионаж, не на последно място кибершпионаж, срещу Кралство Дания с много цели. Една от тях е да получи предимства в случай на война срещу НАТО.

Русия, Китай и Съединените щати имат различни интереси в Арктика, но всички те искат да играят по-голяма роля в региона. Съединените щати значително увеличиха интереса си в политиката за сигурност към Арктика през последните години, докато Русия продължава въоръжаването си, а Китай продължава да работи върху това да може да плава с подводници и надводни кораби в региона. Русия остава най-силната военна сила в Арктика, но се възприема като предизвикана от Запада. Следователно Русия все повече ще отстоява интересите си с конфронтационно поведение както политически, така и военно. Русия е под натиск, наред с други неща, от западните санкции и следователно ще засили арктическото си сътрудничество с Китай и ще даде на Китай по-голям достъп до арктическите си владения.

Китай иска, наред с други неща, да играе доминираща роля в Азия и да наложи обединение с Тайван. И двете страни изискват Китай да се противопостави по-силно на САЩ, по-специално. Поради това Китай засилва партньорството си с Русия и отношенията си с други незападни страни. В същото време Китай работи, за да направи своето икономическо и технологично

развитие независимо от западните страни. Китай има много обширна програма за кибершпионаж, наред с други неща, за да насърчи технологичното развитие. Като цяло, Китай се готви за засилен конфликт със Запада.

Терористичната заплаха в Европа ще остане сериозна. Това се дължи, наред с други неща, на продължаващата нестабилност и конфликти в Близкия изток. Броят на ислямистките терористични атаки в Европа се е увеличил през последните години, особено защото терористичните групировки експлоатират конфликта в Газа, за да вдъхновяват войнстващи исляμισи да извършват атаки. В същото време нестабилността в Сирия води до укрепване на Ислямска държава и би могла отново да представлява сериозна заплаха за Европа. В Йемен подкрепяното от Иран движение на хусите продължава да заплашва корабоплаването в Червено море. Като част от конфликта си с Израел, Иран използва терор срещу израелци и евреи извън Израел.

СТР.8

ГЛОБАЛНИ ВЛАСТОВИ ОТНОШЕНИЯ

СИЛНИТЕ ДЪРЖАВИ ВСЕ ПО-ВЕЧЕ СЕ ОПИТВАТ ДА НАЛОЖАТ ВОЛЯТА СИ НА ДРУГИТЕ, РАЗПОЛАГАЩИ КАКТО С ИКОНОМИЧЕСКА, ТАКА И С ВОЕННА МОЩ

СТР.9

Великите сили все повече дават приоритет на собствените си интереси и използват сила, за да постигнат целите си. Русия продължава нахлуването си в Украйна и води хибридна война срещу НАТО и Запада. Китай използва своята икономическа и все по-военна мощ, за да окаже натиск върху други държави и подкрепя войната на Русия в Украйна. Китай и Русия са в основата на група държави, които се стремят да намалят влиянието на Запада, и особено на Съединените щати, в света. Съединените щати сега използват своята икономическа и технологична сила като средство за власт, също и спрямо съюзници и партньори. Има несигурност относно това как ще се развият отношенията между Китай и Съединените щати през следващите години, но те ще останат стратегически конкуренти в дългосрочен план.

Руският президент Владимир Путин и китайският президент Си Дзинпин на руски военен парад в Москва през май 2025 г.

Новоженина/Ройтерс/Рицау Scanpix

СТР.10

В света се наблюдава промяна във властта. Китай нарасна значително през последните години и това отслаби ролята на Съединените щати като доминираща сила в света. Китай и Съединените щати се конкурират за влияние, съюзи и ресурси и следователно нито Китай, нито Съединените щати са в състояние едностранно да диктуват развитието.

Това се превърна в реална възможност за редица страни извън Запада да сключват стратегически споразумения с Китай, вместо със Съединените щати. Китай и Русия, заедно със страни със сходно мислене, се стремят да намалят глобалното влияние на Запада и особено на Съединените щати. В същото време възникнаха съмнения относно това как Съединените щати ще приоритизират ресурсите си. Това дава на регионалните сили повече пространство за маневриране, за да избират между Съединените щати и Китай или да балансират между двете.

Силните държави все по-често използват икономическа и военна мощ, за да се опитат да наложат волята си на другите. Това се отразява на доверието и сътрудничеството между страните по света. Русия продължава нахлуването си в Украйна за четвърта година, подкрепяна от Китай, наред с други, и сега води хибридна война срещу Запада. Китай използва по-специално икономическа мощ, но също така и военен натиск и хибридни инструменти срещу други държави. Отношенията между Китай и Русия са по-близки от всякога. Двете страни далеч не са съгласни по всичко, но успяват да засилят сътрудничеството си в области, където има общи интереси.

В същото време Китай се готви да води евентуална война срещу Съединените щати в Тихия океан. Следователно както Русия, така и Китай се въоръжават. Това оказва натиск върху западните държави сами да изградят военна мощ. В най-лошия случай, в рамките на няколко години, западните държави биха могли да се окажат в ситуация, в която Русия и Китай са готови да водят свои собствени регионални войни съответно в региона на Балтийско море и Тайванския проток.

Съединените щати променят дневния ред

Най-важните стратегически приоритети на Съединените щати сега са конкуренцията с Китай и сигурността в близката зона на САЩ. Балансът между общите стратегически приоритети на Съединените щати все още не е ясен. Най-очевидната промяна през 2025 г. е, че близката зона на САЩ е значително приоритизирана, наред с други неща, за да се намали влиянието на Китай в близката зона на САЩ. САЩ използват икономическа мощ, включително под формата на заплахи от високи мита, за да наложат своята воля и вече не изключват използването на военна сила дори срещу съюзници.

Китай днес е единствената страна, която може самостоятелно да оспори международната позиция и влияние на Съединените щати. Следователно Съединените щати са в процес на значително адаптиране на своята външна политика и политика на сигурност, за да отговорят на това предизвикателство.

Не е новост, че Съединените щати ще положат повече усилия в конкуренцията с Китай, но Китай вече е толкова силен, че Съединените щати започнаха значително да засилват своите икономически и политически контрамерки срещу Китай. Съществува значителна несигурност относно това как ще се развият отношенията между Съединените щати и Китай през следващите години. Развитието може да доведе до големи колебания в отношенията между двете страни, но в дългосрочен план те ще продължат стратегическата конкуренция.

САЩ и Китай се конкурират в разработването на съвременни оръжейни системи и в лидерските си позиции в технологични области, които могат да имат военни цели, като например изкуствения интелект. В същото време Китай в частност, но и САЩ, са ангажирани с натрупване на военна мощ, която ще позволи на страните да водят евентуална война една срещу друга, дори ако нито една от тях не го иска.

Балансът на силите в Тихоокеанския регион се развива в полза на Китай и следователно Съединените щати ще преместят военни способности в региона. Все по-силният фокус на САЩ върху Тихия океан също създава несигурност относно ролята на страната като основен гарант за сигурността в Европа. Това не на последно място е свързано със заплахата от Русия. Променената политика на САЩ поставя големи изисквания към въоръжаването и сътрудничеството между европейските страни за засилване на възпирането на Русия.

Недоверието е все по-разпространено в отношенията между държавите. Употребата на сила от САЩ, Китай и Русия, по свой собствен начин, създаде засилено недоверие между държавите, включително между традиционните партньори и съюзници. Например, държавите са станали по-наясно с веригите за доставки и от кои държави зависят в особено важни области като суровини,

енергетика, технологии и храни. Няколко държави налагат ограничения върху сътрудничеството както в областта на научните изследвания, така и върху инвестициите през границите и споделянето на военни технологии.

СТР.11

КИТАЙ ДОМИНИРА В ГЛОБАЛНОТО ПРЕДЛАГАНЕ НА РЕДКОЗЕМНИ ЕЛЕМЕНТИ

През 2024 г. Китай е представлявал приблизително 70% от световното производство на редкоземни елементи. Страната има най-големия капацитет във фазата на преработка, където земните елементи се отделят и пречистват след извличане от земята. Китай също така разполага с най-големите признати запаси от редкоземни елементи и чрез партньорства има споразумения за добив на редкоземни елементи в редица други страни. Като цяло това дава на Китай господстващо положение на световния пазар, както по отношение на добива, така и на преработката.

Редкоземните елементи са 17 свързани елемента, които са от съществено значение за всичко - от смартфони и електрически автомобили до управляеми ракети и сателити. Земните елементи често се разделят на две групи според техните свойства и тегло: леки и тежки. Въпреки името си, редкоземните елементи са сравнително широко разпространени в земната кора. Това важи особено за леките редкоземни елементи. Предизвикателството е да се намерят в достатъчно високи концентрации и, не на последно място, да могат да се извличат и преработват по икономически изгоден и екологично съобразен начин. Някои от тежките редкоземни елементи имат особено привлекателни свойства, когато се използват например в магнити, които са важен компонент на определени оръжейни системи. Находищата на тежки редкоземни елементи са концентрирани до голяма степен в Китай и Мианмар.

Добивът и преработката на редкоземни елементи се превърнаха в един от най-важните точки в съперничеството между Китай и САЩ. През последните години Китай е отговорен за около 70% от вноса на редкоземни елементи в САЩ и вероятно ще остане най-големият доставчик на САЩ. Европа също е силно зависима от Китай за някои от земните елементи. През 2025 г. Китай затегна правилата за износ на редкоземни елементи. Това може да засегне както отбранителната, така и гражданската промишленост както в САЩ, така и в Европа.

СТР.12

РЕГИОНАЛНИТЕ СИЛИ СЪЩО ИМАТ ВЛИЯНИЕ В СВЯТ, ХАРАКТЕРИЗИРАН С ВЕЛИКИ СИЛИ

Регионалните сили също използват силата си, за да преследват собствените си интереси в непосредствена близост. Тези държави могат да получат още по-голямо пространство за маневриране, ако Съединените щати и Китай пренасочат фокуса си към други региони в конкуренцията си помежду си.

1 - ЕС Европейският съюз е значителен международен играч поради своята икономическа сила. Развитието на политиката за сигурност през последните години накара европейските страни да се съсредоточат повече върху въоръжаването.

2 - Русия Страната е особено влиятелна поради големия си арсенал от ядрени оръжия и готовността си да използва военна сила срещу съседните държави.

3 - Израел Въпреки малкия си размер, Израел се утвърди като доминираща военна сила в региона след терористичната атака на 7 октомври 2023 г. Чрез военни атаки Израел значително отслаби влиянието на Иран в региона.

4- Индия Страната е най-населената нация в света. Тя претърпява значително икономическо развитие и има потенциал да се превърне в доминираща регионална сила. В същото време, променящите се глобални силови отношения означават, че Индия се ориентира както към Запада, така и към Китай и Русия.

5 - Япония Както във военно, така и в икономическо отношение, Япония е ключова държава в Западния Пасифик. Със своите модерни военни и американски бази и сили в страната, Япония има голямо стратегическо значение в случай на война в региона. Същевременно Япония играе активна роля в преговорите по регионални икономически споразумения.

6 - Бразилия Страната е най-голямата и най-населена страна в Южна Америка със значително икономическо и политическо влияние, включително чрез регионални форуми за сътрудничество. Бразилия също играе активна роля в международен план, включително чрез ООН и сътрудничеството в рамките на БРИКС. Бразилия, която преди беше твърдо ориентирана към САЩ, сега си сътрудничи и с Китай и също така гледа повече към Европа.

СТР.13

Китай и Русия споделят обща амбиция за намаляване на западното влияние.

Сътрудничеството между Русия и Китай става все по-тясно и те са най-важните партньори един за друг. Това е така, въпреки че сътрудничеството им продължава да се характеризира с недоверие поради противоположните им икономически и политически интереси и амбиции, включително в Централна Азия и Арктика.

Китай и Русия работят заедно за постигане на целта си да намалят глобалното влияние на Запада и особено на САЩ и да се превърнат във водещи държави. Китай и Русия координират позициите си в Съвета за сигурност на ООН и укрепват международните организации, в които и двете страни имат водещи роли. Това се отнася например за БРИКС, която е сътрудничество между Бразилия, Русия, Индия, Китай и Южна Африка, както и редица други незападни страни, и Шанхайската организация за сътрудничество (ШОС), която е сътрудничество между Китай и Русия, както и, наред с други, страните от Централна Азия.

Русия се нуждае от Китай повече, отколкото обратното, особено в икономическата сфера. Тази зависимост се е увеличила след войната в Украйна. Китай е най-важният търговски партньор на Русия и най-големият купувач на руска енергия. Около половината от руския внос сега идва от Китай, докато преди войната е бил само около една четвърт. И обратно, износите на Китай за Русия представлява само около 4% от общия износ на Китай.

Русия работи за още по-тясно икономическо сътрудничество с Китай, но има ограничения за това докде е готов да стигне Китай. Китай иска да избегне санкции от Запада и не иска да бъде твърде зависим от една държава, за да задоволи икономическите или енергийните си нужди.

Подкрепата на Китай за войната на Русия в Украйна е от решаващо значение за способността на Русия да продължи войната. По-голямата част от санкционирания стоки, които Русия използва във войната в Украйна, идват от Китай. Дипломатическата подкрепа от Китай е от основно

значение и за способността на Русия да получи широка подкрепа за общата си опозиция срещу Запада.

Войната в Украйна и заплахата от Русия привлякоха вниманието на Съединените щати и европейските страни. Това измести фокуса на Америка, по-специално, от заплахата от Китай. Поради тази причина Китай иска конфликтът между Русия и Запада да продължи.

Подкрепата на Китай за войната на Русия в Украйна е от решаващо значение за способността на Русия да продължи войната.

Военното сътрудничество между Русия и Китай ще продължи и след края на войната в Украйна. Русия непрекъснато обменя опит от войната в Украйна с Китай. Това включва и опит в борбата със западна техника.

Русия и Китай също разработват съвместни военни технологии. Сътрудничеството се осъществява между граждански и военни образователни институции. Например, китайски компании и руски университети са сключили споразумение за сътрудничество, за да се подкрепят взаимно с образование и обучение в областта на технологиите за дронове и авиация. Това сътрудничество стана особено важно след войната в Украйна, която показва колко важни са дроновете в съвременната война.

Военностратегическото сътрудничество между Китай и Русия ще увеличи разбирането на двете страни за това как да се противопоставят на западните военни технологии и доктрини, което ще ги направи по-силни във всякакви бъдещи конфликти със Запада.

СТР.14

РУСИЯ
РУСИЯ ВОДИ ХИБРИДНА ВОЙНА
СРЕЩУ ЗАПАДА

СТР.15

Русия се вижда в конфликт с НАТО и извършва хибридни атаки срещу алианса, като саботаж и разрушителни кибератаки. Руските военни също се държат заплашително в близост до Дания. Въпреки няколкото опита на Америка да постигне мирно споразумение, войната в Украйна вероятно ще обвърже и ресурсите на Русия през 2026 г. Руската военна индустрия все още ще произвежда повече от европейската през следващите години. В същото време, съществува несигурност относно ролята на САЩ като гарант за сигурността на Европа. Това ще увеличи готовността на Русия да засили хибридните си атаки срещу НАТО. Военната заплаха от Русия към НАТО ще се увеличи, въпреки че в момента няма заплаха от редовна военна атака срещу Кралство Дания.

Руски войник стреля с артилерийско оръдие по време на руска офанзива в Украйна през октомври 2025 г.

Imago/Ritzau Scanpix

СТР.16

Русия е на конфронтационен курс със Запада. Пряката причина е войната в Украйна, но противоречието се корени във факта, че режимът на Путин вярва, че Русия трябва да бъде водеща велика сила в съответствие със САЩ и Китай, а НАТО, ЕС и САЩ пречат на тази цел. Според режима, предпоставка за статута на велика сила на Русия е тя да има обширен контрол над бившите съветски територии, особено Украйна, Беларус, Молдова и Грузия.

Русия поставя обширни условия за прекратяване на войната в Украйна

Войната в Украйна вероятно ще продължи и след 2025 г., въпреки няколко опита тази година за преговори за прекратяване на войната. Русия публично изрази готовността си да преговаря, но продължава да отправя много обширни искания към Украйна и НАТО. Въпреки опитите на Америка да преговаря за прекратяване на войната, няма признаци, че Русия е готова да направи реални компромиси за прекратяване на огъня или мирно споразумение. Режимът на Путин остава убеден, че войната в Украйна върви в полза на Русия и че Русия в крайна сметка ще постигне целите си, защото е по-упорита от Украйна и Запада. Много е вероятно Русия да сключи прекратяване на огъня или мирно споразумение само ако по-голямата част от исканията ѝ бъдат изпълнени или ако цената на продължаването на войната надвиши ползите, които Русия получава от нея.

Досега Русия използваше предимно преговорите със САЩ относно войната в Украйна, за да възстанови диалога между двете страни. Русия иска по-специално да отложи новите санкции от САЩ и, ако е възможно, да премахне или облекчи съществуващите санкции. Дори ако двете страни подобрят отношенията си, това няма да промени фундаменталното недоверие на Русия към САЩ. Следователно Русия не вижда, че преговорите със САЩ могат да доведат до дългосрочни ползи, които да надвишават стойността на продължаването на войната в Украйна. Русия обаче ще се опита да използва желанието на САЩ за бърз край на войната, за да посее разделение между САЩ и Европа.

Ако Русия подобри отношенията си със Съединените щати, това би могло да окаже голямо влияние върху сътрудничеството на Русия с други страни. Страхът от вторични санкции на САЩ досега е затруднил търговията на Русия с много страни и е накарал чуждестранните компании да бъдат предпазливи да правят бизнес с Русия. Ако ситуацията се промени, това ще подобри както общите икономически перспективи на Русия, така и ще улесни достъпа на Русия до компонентите, които страната използва за военното си въоръжение. Това ще улесни и поддържането на военен натиск върху Украйна от страна на Русия.

Русия набира позиции в Украйна, но не е близо до военна победа.

Вероятно нито Русия, нито Украйна ще постигнат значителен напредък на бойното поле през 2026 г. Русия ще продължи да бъде в по-добра позиция да води война на изтощение от Украйна. Това е така, защото Русия непрекъснато набира повече войници и има по-голям военен производствен капацитет от Украйна. Отбранителната борба на Украйна е попречила на Русия да направи много големи териториални завоевания от 2022 г. насам, а Русия е успяла да завладее само приблизително 1% от общата площ на Украйна през 2025 г. Въпреки това ще има повишен риск от внезапни локални пробиви, тъй като украинските сили постепенно се изтощават.

Русия значително увеличи броя на атаките с далекобойни оръжия през 2025 г., в съответствие с нарастващото производство на дронове и ракети в страната, по-специално. Броят на руските въздушни удари вероятно ще се увеличи още повече през 2026 г. Русия се опитва да удари по-специално военната индустрия на Украйна с атаките си. Атаките затрудняват Украйна да обърне хода на фронта, но е малко вероятно самите въздушни удари да са достатъчни, за да решат войната в полза на Русия.

Украйна също така извършва все повече и по-мощни въздушни удари, особено срещу военни цели и енергийна инфраструктура в Русия. Атаките, наред с други неща, доведоха до покачване на цените на бензина в Русия в резултат на обширните щети по руските петролни рафинерии. Украйна вероятно ще може да увеличи атаките си срещу цели дълбоко в Русия, като използва крилати ракети и балистични ракети, които сама е разработила. Ако Украйна успее да произведе достатъчно ракети, за да увеличи атаките си с голям обхват срещу Русия, това ще направи много по-скъпо за Русия да продължи войната.

Способността на Украйна да се защитава, да продължи войната и да продължи да увеличава собственото си производство на материали обаче ще остане зависима от подкрепата на Запада. Съединените щати са в надпреварата.

Стр.17

ПУБЛИКУВАНАТА ОЦЕНКА НА FE НА ЗАПЛАХАТА ОТ РУСИЯ КЪМ КРАЛСТВО ДАНИЯ Е ВСЕ ОЩЕ ВАЛИДНА

Оценката от 9 февруари 2025 г. показва, че военната заплаха от Русия срещу Кралство Дания ще се увеличи през следващите години, въпреки че в момента няма заплаха от редовно военно нападение срещу Кралство Дания.

Русия се готви за война срещу НАТО. Това не означава, че е взето решение за започване на такава война, но Русия се въоръжава и изгражда капацитет, за да може да вземе това решение. В момента Русия продължава да избягва предприемането на действия, които биха могли да доведат до активиране от страна на НАТО на Член 5 от общия договор на алианса задължение за отбрана.

Заплахата от редовна военна атака от Русия срещу НАТО и следователно Кралство Дания зависи главно от три предварителни условия:

1. войната в Украйна да спре или да бъде замразена.
2. Русия да възприема НАТО като военно отслабен или политически разделен. Това е особено вярно, ако Русия прецени, че САЩ не могат или няма да подкрепят европейските страни от НАТО във война срещу Русия.
3. конвенционалната военна мощ на Русия да расте, без Западът едновременно да изгражда военните си способности със същата скорост.

Стр.18

Една от целите на Русия е да получи физически контрол над големи части от Украйна

Картата показва къде е фронтовата линия към ноември 2025 г., както и четирите украински области и Кримския полуостров, които Русия вече е анексирала. Военните цели на Русия обаче не се ограничават непременно до тези райони. Руските говорители редовно споменават възможността Русия да анексира, наред с други, областите Николаев и Одеса в югозападна Украйна.

КАКВО ИЗИСКВА РУСИЯ

Русия има редица изисквания, за да сключи прекратяване на огъня или мирно споразумение. Сред исканията са:

- Четирите частично окупирани украински области Херсон, Донецк, Луганск и Запорожие, както и Кримският полуостров, трябва да бъдат признати за руска територия.
- Украйна трябва да бъде неутрална страна и не трябва да става член на НАТО.
- Украйна трябва да бъде демилитаризирана и всякаква западна подкрепа с материали и разузнаване трябва да прекрати.
- НАТО трябва да гарантира, че алиансът няма да допуска нови страни-членки в Източна Европа, и санкциите срещу Русия трябва да бъдат отменени.

Стр. 19

През 2025 г. не е приела нови пакети за подкрепа на Украйна, но все още предоставя военна подкрепа под формата на разузнавателна информация и позволява на европейските страни да купуват американско оръжие за Украйна. Ако останалата подкрепа бъде загубена, това може да повлияе на способността на страната да продължи войната, ако Европа не може да компенсира.

Подкрепата за войната на Русия в Украйна от страна на Китай, но също и на Северна Корея и Иран, ще продължи да играе решаваща роля в способността на Русия да поддържа военен натиск върху Украйна. Досега Китай е доставял важни компоненти за оръжия, но също така и дронове, например. Освен това Китай е най-големият купувач на руски петрол от 2022 г. насам и е помогнал на Русия да заобиколи западните санкции.

Иран и Северна Корея са подкрепяли Русия, наред с други неща, с големи количества артилерийски боеприпаси, щурмови дронове и балистични ракети. И накрая, Северна Корея също така изпраща както войници във войната, така и работници за руската военна промишленост. Северна Корея ще продължи подкрепата си за оборудване за Русия през следващите години. От своя страна, способността на Иран да продължи да доставя на Русия допълнителни балистични ракети може да бъде ограничена след нападението на Израел срещу Иран през юни 2025 г.

В допълнение към Китай, Индия и Турция също внасят големи количества петрол и петролни продукти от Русия. Това помага на Русия да покрие разходите си за войната в Украйна, въпреки че Русия е принудена да продава петрола си със значителни отстъпки.

Русия се въоръжава срещу НАТО, но войната в Украйна обвързва руските ресурси. Целта на Русия е конвенционалните ѝ сили да могат да спечелят война срещу НАТО в западните гранични райони на Русия с кратко време за подготовка и да могат да бъдат разположени срещу военно слаби съседни държави.

Русия проведе най-голямата реформа на въоръжените си сили от 2008 г. насам, за да бъде по-добре организирана за война срещу НАТО на европейския континент. От началото на войната в Украйна Русия увеличи броя на войниците от около 1 милион до 1,5 милиона.

От 2024 г. насам руската военна индустрия е в състояние да произвежда повече оборудване и боеприпаси, отколкото харчи за войната в Украйна. Войната обаче продължава да обвързва по-голямата част от ресурсите на Русия и да забавя военното изграждане на страната. Когато войната спре или замръзне, Русия ще може да използва значителни ресурси за въоръжаването си, вместо за

войната. Освен това, тя ще освободи допълнителни ресурси за въоръжаване, ако международните санкции срещу Русия бъдат облекчени.

В момента руската военна индустрия произвежда повече оборудване и боеприпаси от европейската. Това е така, защото Русия започна да разширява военната си индустрия през 2022 г., докато разширяването на Европа започна по-късно. Ако войната приключи през 2026 г., Русия ще продължи високото си ниво на производство. По този начин Русия ще бъде още по-силна спрямо Европа през следващите години, ако европейските страни не успеят да превърнат обещанията си за инвестиции в отбрана в реална бойна мощ толкова бързо, колкото Русия.

Русия превъоръжава въоръжените си сили, особено след нахлуването си в Украйна. Страната е дала приоритет на изграждането на фабрики, които могат да произвеждат дронаве с малък и голям обсег, крилати ракети и балистични ракети. В резултат на това Русия вече е в състояние да произвежда тези продукти в много по-големи количества, отколкото преди началото на войната в Украйна.

Въпреки че руската военна индустрия произвежда на високо ниво, тя има редица проблеми, които ще ограничат способността ѝ да увеличи производството. Наред с други неща, тя има недостиг на работна ръка и голям дълг. Дългът намалява финансовата стабилност на индустрията и ограничава способността ѝ да инвестира в ново производство и разработки.

По-малко вероятно е тези предизвикателства да попречат на Русия да продължи превъоръжаването си в краткосрочен план, т.е. в рамките на една до две години. Това е главно защото страната ще положи големи усилия, за да подкрепи способността на военната индустрия да поддържа производството. Въпреки това, за Русия ще бъде трудно да увеличи военното си производство значително над нивото, което производството е достигнало през 2025 г.

Стр.20

Русия води хибридна война срещу НАТО и Запада. Русия ще извършва още хибридни атаки срещу НАТО през следващите години, защото страната вижда това като най-ефективния начин да предизвика и отслаби НАТО.

С хибридните атаки Русия непрекъснато се опитва да разшири границите на това, което може да задейства член 5 от договора на НАТО за взаимна отбрана. Русия, наред с други неща, е извършвала саботажни атаки и разрушителни кибератаки, които са унищожили данни и системи в западни страни. Освен това, военното поведение на Русия в близост до Дания в Балтийско море също стана по-предизвикателно.

РУСКОТО ПРОИЗВОДСТВО НА ДРОНОВЕ СЕ Е УВЕЛИЧИЛО ЗНАЧИТЕЛНО СЛЕД 2022 Г.

Дронаве с малък обсег (под 50 км)

Дронаве с голям обсег (над 50 км)

Вероятно е било умишлена провокация, когато Русия наруши полското въздушно пространство с голям брой атакуващи дронаве през есента на 2025 г. Русия вероятно е искала да тества реакциите на НАТО и да създаде несигурност относно това докъде е готова да стигне, без да премине прага на война.

Това ще увеличи готовността на Русия да извършва по-мощни военни провокации срещу европейските страни от НАТО, ако Съединените щати публично изразят съмнение дали ще отговорят на руска атака срещу европейска страна от НАТО. Русия би могла да извърши такива провокации, за да провери дали Съединените щати действително ще се притекат на помощ на Европа. Освен това Русия вероятно ще стане по-склонна да се конфронтира с европейските страни от НАТО, ако Съединените щати засилят фокуса си върху Тихоокеанския регион и изтеглят повече от войските си от Европа.

Стр.21

Русия шпионира, за да засили позицията си спрямо НАТО

В продължение на десетилетия руски хакери и агенти шпионират Кралство Дания, за да подкрепят интересите на Русия в областта на политиката за сигурност. Част от този шпионаж е насочен към знания, които биха могли да дадат на Русия предимства в случай на война срещу НАТО. Русия може да използва знания за например плановете за отбрана и извънредни ситуации на страните от НАТО, оборудването, въоръженията и единството, за да подобри собствените си военни планове.

Руските хакери и агенти се опитват, наред с други неща, да откраднат тези знания от НАТО и министерствата на отбраната и външните работи на страните членки. Те също така се опитват да откраднат знания от компании, които работят с отбранителни технологии. Русия може да прехвърли тези знания на собствената си военна индустрия и да ги използва за разработване на собствено оборудване. Знанията за силните и уязвимите страни на военното оборудване и технологии на НАТО също могат да дадат военно предимство на Русия.

Русия също така непрекъснато се е опитвала да хаква датски и западни държавни институции и компании в секторите на транспорта и енергетиката. В този контекст една от целите вероятно е била да се осигури достъп и информация, които Русия може да използва за нарушаване или прекъсване на критична инфраструктура в Запада на по-късен етап. Това може да стане както чрез разрушителни кибератаки, така и чрез саботаж. Русия може да избере да извърши такива атаки непосредствено преди или по време на война срещу НАТО. Например Русия може да направи това, за да окаже натиск върху обществата на страните от НАТО или да наруши способността на алианса да транспортира войски и техника към фронта, например през Дания.

Русия също така увеличава военното си присъствие в Балтийския регион.

Балтийският регион е районът, в който съществува най-голям риск Русия да използва военна сила срещу НАТО, и същевременно районът с най-голям риск Дания да бъде пряко въввлечена във война срещу Русия.

Силният фокус на Русия върху Балтийския регион се дължи, не на последно място, на факта, че регионът има ключово значение както за сигурността, така и за икономиката на Русия. В региона се намират няколко стратегически важни руски пристанища, които се използват за износ на нефт и природен газ. Приблизително половината от морския износ на руски нефт преминава през Балтийско море и датските проливи. Освен това Балтийско море е от решаващо значение за поддържането на достъпа на Русия до Калининградската област, която е географски отделена от основната територия на Руската федерация.

Русия планира значително да увеличи военния си потенциал в Балтийския регион през следващите

години. Войната в Украйна обаче възпрепятства и забавя тези планове, тъй като ангажира значителна част от военните, промишлените и икономическите ресурси на страната. Въпреки това Русия вече е създавала нови сухопътни формирования, които са разположени по границата с Финландия, в тила на трите балтийски държави и в западната част на Русия.

През следващите години Русия вероятно ще разположи повече съвременни бойни самолети в и около Балтийския регион. Успоредно с това Русия укрепва Балтийския си флот с нови военни кораби, оборудвани със способности за изстрелване на далекобойни ракети, които могат да поразяват цели в цяла Европа. Балтийският флот също така поставя приоритет върху разработването и обучението за използване на безпилотни системи, които Русия може да използва срещу по-големи военноморски сили на НАТО в Балтийско море и в датските проливи.

В обобщение, след края на войната в Украйна руските планове ще доведат до значително по-голямо присъствие на войници и военни способности в Балтийския регион в сравнение с периода преди началото на войната през 2022 г.

Регионът на Балтийско море е зоната, където съществува най-голям риск Русия да използва военна сила срещу НАТО, и същевременно носи най-голям риск Дания да бъде пряко въввлечена във война срещу Русия.

Стр.22

Поведение на Русия в Балтийския регион увеличава военното напрежение.

Ситуацията в областта на сигурността в Балтийския регион става все по-напрегната. Русия демонстрира готовност да използва военни кораби и самолети по агресивен начин срещу държавите от НАТО в региона, с цел да ги възпира от действия, които Москва възприема като застрашаващи руските интереси.

През 2025 г. военната активност на Русия в Балтийския регион придоби по-заплашителен характер спрямо НАТО. Русия значително по-често, отколкото през 2024 г., нарушава въздушното пространство на държави от НАТО с бойни и разузнавателни самолети. Руски военни кораби също действат по-агресивно спрямо кораби на НАТО. В няколко случая Русия активира оръжейни системи на своите военни кораби, когато датски военни кораби и самолети са се намирали в близост. Това се е случвало и в рамките на териториалните води на Дания.

Освен тези военни провокации Русия продължава системно да заглушава GPS сигнали. Това засяга както военния, така и цивилния морски и въздушен трафик в региона и представлява сериозен риск за безопасността на корабоплаването и авиацията.

Русия полага много усилия за защита на корабите от т. нар. „сенчест флот“, който транспортира руски петрол през Балтийско море и датските проливи. „Сенчестият флот“ е от решаващо икономическо значение за Русия, защото страната го използва, за да заобикаля международните санкции върху износа на руски петрол. Приходите от производството на енергия в Русия представляват приблизително 30% от държавните приходи.

През пролетта на 2025 г. Русия разположи бойни самолети и патрулни кораби във Финския залив с цел да възпрепятства кораб на естонската брегова охрана да спре танкер от сенчестия флот. Инцидентът не прерасна във въоръжена конфронтация. Въпреки това подобни ситуации в бъдеще крият риск от въоръжени сблъсъци между руски и натовски военни кораби и самолети в Балтийско море. Подобни сблъсъци не означават непременно ескалация до пълномащабна война

между Русия и НАТО, но увеличават риска от непреднамерена военна ескалация.

Русия ще даде приоритет на военните разходи въпреки нарастващия икономически натиск
През следващите години режимът на Путин ще даде приоритет на разходите за войната в Украйна и въоръжаването на Русия. Високите военни разходи ще бъдат направени в по-голяма степен от преди за сметка на цялата останала икономическа дейност в руското общество. Това може да има още по-сериозни икономически последици през следващите пет години, например под формата на драстично увеличена инфлация или недостиг на стоки. Това ще увеличи и риска от спонтанни изблици на протести в Русия. Режимът на Путин обаче ще бъде готов да плати тази цена, за да продължи войната и въоръжаването.

Русия съкращава дългосрочните си граждански инвестиции, за да набере средства за военните си разходи тук и сега. Въпреки че военните разходи допринасят за икономическата активност на страната, те вече не са достатъчни, за да осигурят непрекъснат растеж. Според собствените оценки на руските власти, икономическият растеж през 2025 г. е значително по-нисък, отколкото през 2023 и 2024 г., а според руския министър на икономическото развитие страната е дори на прага на икономическа рецесия. Съобщенията трябва да се разглеждат в светлината на факта, че Русия много вероятно умишлено изопачава икономическите си данни, за да прикрие мащаба на негативните последици, които войната в Украйна всъщност има за Русия.

Русия ще продължи да разчита на краткосрочни решения, като държавна помощ и облекчени условия за бизнес, за да избегне икономическа рецесия и в крайна сметка икономическа криза.

Натискът върху руската икономика като цяло се е увеличил значително през 2025 г. Това се дължи отчасти на факта, че страната не е спечелила толкова много от износа на петрол и газ, колкото в предишни години. Освен това много компании страдат от високите лихвени проценти, които Руската централна банка въведе за борба с инфлацията предвид високите военни разходи. Високите лихвени проценти правят по-скъпо за компаниите да вземат заемите, необходими за финансиране на нови инвестиции.

Все по-обширните и разнообразни западни санкции срещу Русия спомагат за поддържането на висок натиск върху нейната икономика. Санкциите са, наред с други неща, съществена причина Русия да печели по-малко от износа си на енергия. Въпреки че Русия може да намери други купувачи за своя петрол, по-специално Индия и Китай, износът към тях е свързан с по-високи разходи. Русия е принудена да дава отстъпки, за да може да продава големите количества петрол, които преди това е продавала на Европа. Западните санкции срещу руските петролни компании, въведени през октомври 2025 г., биха могли да доведат до допълнителен значителен спад в приходите на Русия, получени от износ на енергия.

Стр.23

ДЕЙНОСТТА НА РУСИЯ СТАНА ПО-ЗАПЛАШИТЕЛНА В РЕГИОНА НА БАЛТИЙСКО МОРЕ

Поведението на Русия в региона на Балтийско море стана по-заплашително за НАТО. Картата показва примери за това. Заплашителното поведение се дължи, наред с други неща, на факта, че за Русия е от решаващо значение да има свободен проход в Балтийско море и датските проливи, за да може да превозва петрол и военно оборудване по-навътре в света. Това е илюстрирано от пунктираните линии на картата.

Заглушаване на GPS

Нарушение на въздушното пространство: опит на Русия да попречи на естонската брегова охрана да се качи на борда на кораб на скрит флот
Транспортиране на военно оборудване
Транспортиране на петрол и течен газ
Маршрути за доставка от руски пристанища в Балтийско море

РУСКИ СЕНЧЕСТ ФЛОТ

Русия използва група танкери, превозващи руски петрол, обект на санкции от Запада. Корабите обикновено са регистрирани в страни, различни от Русия, и следователно плават под флагите на други държави. Собствеността на корабите е умишлено непрозрачна, наред с други неща, за да се затрудни прилагането на санкции срещу собствениците. Много от корабите от сенчестия флот са стари и често лошо поддържани. Това означава, че те представляват повишен риск от инциденти в морето, включително замърсяване на околната среда.

Стр.24

През следващите години режимът на Путин ще даде приоритет на разходите за войната в Украйна и превъоръжаването на Русия. Високите военни разходи ще бъдат поети в по-голяма степен от преди за сметка на всички останали икономически дейности в руското общество.

РУСКИЯТ ПРАВИТЕЛЕН ДЕФИЦИТ НАРАСНА ЗНАЧИТЕЛНО ПРЕЗ 2025 Г.

Колоните показват излишъка или дефицита на руския държавен бюджет за годините 2021-2025. Руският държавен дефицит нарасна значително през 2025 г. в сравнение с 2022-2024 г. Това се дължи главно на по-слабия икономически растеж и по-ниските приходи от енергия през 2025 г. Големият държавен дефицит допринася за нарастващия натиск върху руската икономика.

Стр.25

Други санкции са насочени към руската военна промишленост и вноса на компоненти от Запада. Русия исторически е внасяла големи количества западни компоненти за своите оръжейни системи, включително електроника. До известна степен е възможно Русия да заобиколи тези санкции чрез трети страни. Например, Китай значително увеличи износа си на производствено оборудване и компоненти за Русия от началото на войната в Украйна. Санкциите обаче направиха по-скъпо и по-трудно за Русия да се сдобие с компонентите, които са критични за военното ѝ производство.

Руската държава разполага с малко финансови резерви. От друга страна, националният дълг е нисък и това дава на Русия известно пространство за маневриране, за да поддържа икономическата активност. Вероятно е обаче Русия да трябва да принуди държавните банки и компании да купуват държавни облигации, за да получи ново финансиране. Следователно ще бъде трудно за руската държава да поддържа висока икономическа активност в обществото, без значително да увеличи степента на държавна намеса в икономиката, която вече е обширна. Подобно развитие би допълнително изострило дългосрочните икономически предизвикателства пред Русия.

Русия иска да насърчи глобалното си влияние и да подкопае влиянието на Запада.

Като част от опита на Русия да засили собственото си глобално влияние, е важно страната да присъства на международно ниво в Африка, Азия, Латинска Америка и Близкия изток. Войната на Русия в Украйна и многобройните ресурси, които тя изисква, обаче спомагат за намаляване на влиянието на страната в други региони. Това важи и за Централна Азия и Южен Кавказ, където

страните се стремят да станат по-малко политически и икономически зависими от Русия, наред с други неща, чрез засилване на сътрудничеството с други партньори.

Русия засилва политическото, икономическото и военното си сътрудничество с Китай и Северна Корея по-специално, както за да си осигури подкрепа за войната в Украйна, така и за да заобиколи западните санкции. Това важи и за сътрудничеството с Иран, което обаче вероятно е отслабнало през 2025 г. в резултат на войната на Иран срещу Израел. И накрая, важно е Русия да насърчава незападни организации като БРИКС, които помагат за осигуряване на международното влияние на страната и създават противотежест на доминираните от Запада организации и институции.

Новите поколения са индоктринирани с идеята за вечен конфликт със Запада

Режимът на Путин използва обширна пропаганда, за да засили антизападните течения в руското общество. Пропагандата се фокусира по-специално върху националистическите и консервативните ценности. Това означава, че новите поколения са индоктринирани с идеята за вечния конфликт на Русия със Запада. Това се случва, наред с други неща, чрез засилена милитаризация на обществото, където военното обучение е задължително на всички нива на образователната система и на основните държавни работни места. Тази индоктринация ще има дългосрочни отрицателни последици за отношенията на Русия със Запада, които ще се простират и след живота на Путин. Следователно е вероятно наследник на Путин да продължи конфронтационния курс към Запада.

Освен това руската държава потиска гласовете, критикуващи режима, до такава степен, че в страната не е останала реална опозиция. По този начин режимът на Путин изглежда стабилен и няма признаци, че това ще се промени. Русия обаче исторически е била засегната от внезапни и много обширни социални катаклизми, които са се случвали без предупреждение. Следователно правителството е много внимателно към откриването и противодействието на признаци на тлеещо недоволство сред населението.

Стр.26

ТЕМА: ХИБРИДНИ ИНСТРУМЕНТИ Хибридните инструменти обхващат методи и възможности, които държавите използват, за да отслабят и подкопаят други държави. Инструментите могат да бъдат политически, икономически, информационни и военни. Те могат да се използват поотделно или в комбинация, за да се постигне възможно най-голям ефект.

Русия използва хибридни дейности в опит да отслаби политическата сплотеност и правомощията за вземане на решения на страните от НАТО. Целта на Русия не е да постигне бързи печалби, а да създаде постоянно състояние на несигурност, в което сплотеността на НАТО бавно се подкопава. Вероятно Русия ще стане по-склонна да засили хибридните атаки, ако алиансът не им отговори.

Много е вероятно Русия да смята, че страната е в конфликт със Запада, където инструментите се държат под нивото на въоръжен конфликт.

Русия сега извършва хибридни атаки срещу Запада, които са от естество и мащаб, далеч надхвърлящи това, което Русия е извършвала преди войната в Украйна. Вероятно е Русия да е стигнала до убеждението, че може да използва тези средства без риск от ескалация или репресии. Също така е вероятно Русия да вярва, че страните от НАТО стоят зад подобни дейности, насочени срещу Русия. На този фон FE оценява, че Русия в момента води хибридна война срещу НАТО и Запада.

ХИБРИДНА ВОЙНА

Хибридната война не е правно понятие, вкоренено в международното право. ФЕ използва термина „хибридна война“, за да опише етап, в който дадена държава използва комбинация от инструменти, включително военни, по много агресивен начин, за да окаже натиск върху друга държава и да я подкопае, без да преминава прага на въоръжен конфликт.

Една държава може да реши да използва хибридна война, ако прецени, че традиционните дипломатически средства няма да постигнат желаните ефект и че въоръженият конфликт е твърде рисков.

Русия представлява най-голямата хибридна заплаха за Запада и НАТО. Държави като Китай и Иран също използват хибридни инструменти за постигане на целите си. Дейностите им са насочени предимно към държави в непосредствена близост до тях.

Саботаж

От 2023 г. насам Русия стои зад поредица от саботажни действия срещу цели в Европа. Вероятно това е редовна саботажна кампания от страна на Русия, целяща да подкопае европейската подкрепа за Украйна.

Саботажът е ефективен хибриден инструмент, защото методът затруднява западните власти да определят кой стои зад него. Русия често използва хора, които не са свързани с руските разузнавателни служби, за извършване на саботаж. Следователно Русия има само частичен контрол над саботьорите. Атаките често са били сравнително лесни за изпълнение.

Кибератаки

Русия и други страни, като Иран, също използват кибератаки, за да създават страх и несигурност или да влияят на политическите процеси или решения на други държави. Например, Русия е имала случаи на изтичане на чувствителна информация от хакери, за да постави лица или организации в лоша светлина.

Разрушителните кибератаки са друг инструмент, който както Русия, Иран, така и Северна Корея са насочили към други страни.

Хакерските групи, които подкрепят Русия, все по-често започват да извършват прости разрушителни кибератаки срещу, наред с други неща, западна критична инфраструктура от 2023 г. насам. Всички цели са имали ниско ниво на сигурност. В Дания например проруски хакери успяха да спукат водопроводи на датски водопровод през декември 2024 г., което доведе до краткотрайно спиране на вода от някои от клиентите на водопровода.

Стр.27

РУСКИ РАЗУЗНАВАТЕЛНИ СЛУЖБИ ПЛАНИРАТ САБОТАЖ В ЕВРОПА

Руските разузнавателни служби използват, наред с други неща, посредници, за да набират хора, които срещу заплащане ще изпълняват задачи, свързани с шпионаж и саботаж. Този процес може да се осъществи в социалните медии. Следователно, извършителите в някои случаи не са наясно, че работят за руска разузнавателна служба.

РАЗУЗНАВАНЕ

Посредници

Извършители

Западът

Стр.28

Влиянието върху населението и лидерите на други страни може да се осъществява по много начини

Фалшиви съобщения

Дания и Гренландия вероятно са били засегнати от руска операция за влияние в началото на 2025 г. Тя е включвала фалшиво съобщение, приписвано на датски парламентарен политик. Русия се е опитала да използва обществения дебат за отношенията между Дания и Гренландия, за да навреди на отношенията между Кралство Дания и Съединените щати.

ИЗГРАЖДАНЕ НА ВРЪЗКИ

Китай използва организации, свързани с Комунистическата партия, за да изгражда взаимоотношения с политици в други страни, които Китай се стреми да превърне в защитници на китайските интереси.

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ЧАСТНИ АКТЬОРИ

Руската държава често възлага кампании за влияние на външни изпълнители. Например, тя използва частни компании с опит в информационните технологии, медиите и социологията, за да развива и осъществява влияние от името на Русия.

КИБЕРАТАКИ

Държавите използват кибератаки, за да упражняват влияние, включително чрез разпространение на политически послания успоредно с атаките. Съобщенията често се споделят в социалните медии, но понякога дори се вмъкват директно на екраните на жертвите.

Стр.29

Общият знаменател на атаките досега е, че те не изискват дълго време за подготовка или специални технически умения. Хакерите също така са писали за атаките в социалните медии в опит да привлекат внимание. Въпреки че последствията досега са ограничени, този тип атака може потенциално да има сериозни последици. Това е така, защото хакерите показват висока готовност да поемат рискове, наред с други неща, защото атакуват системи, използвани в критична инфраструктура.

Хакери, които подкрепят Русия, също стоят зад разрушителни кибератаки, които са се опитали да направят уебсайтовете на датските власти и компании недостъпни. Вероятно някои от проруските хакерски групи са свързани с руската държава.

Военни провокации

Военните действия могат да се използват и като хибридни инструменти, стига да се държат под прага на войната.

От 2022 г. насам руските военни части се държат по-заплашително и агресивно от преди. Това включва, наред с други неща, безразсъдно плаване, симулирани атаки срещу части на страни от НАТО и заглушаване на комуникациите и GPS сигналите както на граждански, така и на военни кораби и самолети.

Има и примери за много агресивни действия на Русия спрямо страни от НАТО, когато те са действали близо до Русия. Такъв беше например случаят, когато руски изстребител изстреля ракета въздух-въздух по британски самолет-прехващач над Черно море през септември 2022 г.

Русия също многократно е нарушавала въздушното пространство на страните от НАТО, включително с дронове и изстребители. Този вид нарушения са се увеличили значително през 2025 г.

Китай използва военни средства по подобни начини в непосредствена близост. Китай, наред с други неща, действа заплашително спрямо Тайван и умишлено се нахвърля върху филипински кораби в спорни райони на Южнокитайско море.

Влияние

Русия непрекъснато се опитва да повлияе на процесите на вземане на политически решения и формирането на общественото мнение в Европа, включително в Дания. Тази дейност по влияние е в ход и от началото на войната в Украйна през 2022 г. е насочена предимно към раздори в Европа и отслабване на западната подкрепа за Украйна.

КИБЕРЗАПЛАХА ЗА ДАНИЯ

Датската агенция за социално осигуряване (SAMSIK) оценява киберзаплахата за Дания.

SAMSIK оценява, че заплахата от:

- Кибершпионажът е МНОГО ВИСОКА
- Киберпрестъпността е МНОГО ВИСОКА
- Киберактивизмът е ВИСОКА
- Разрушителните кибератаки са СРЕДНИ
- Кибертероризъм НЯМА

Оценките на заплахите могат да бъдат намерени на уебсайта на SAMSIK www.samsik.dk

Дейностите за влияние се осъществяват както чрез платформи в интернет, така и чрез агенти за влияние. Агентите за влияние са хора, които работят съвместно с чуждестранни разузнавателни служби с цел създаване и използване на връзки в чужбина с цел оказване на влияние.

След няколко години на много ограничен контакт с европейски политици, особено веднага след началото на войната в Украйна, Русия отново започна да кани политици на конференции в страната. Русия прави това, за да изгради връзка, която страната по-късно може да използва в своите дейности за влияние.

Китай се опитва да повлияе на общественото мнение в западните страни. По този начин Китай иска както да бъде възприеман в положителна светлина, така и да повлияе на политическите решения в посока, която е от полза за Китай.

Русия и Китай често насочват своите дейности за влияние към млади и обещаващи влиятелни личности и лидери на общественото мнение в други страни. Китай използва организации, свързани по-специално с Комунистическата партия, за да създаде връзка с политици, които могат да насърчат позитивното възприятие за Китай. В дългосрочен план това може да се използва за повлияване на политиките на други страни в посока, която е от полза за китайските интереси.

Стр.30

АРКТИКА

НАПРЕЖЕНИЕТО В СИГУРНОСТТА МЕЖДУ РУСИЯ, КИТАЙ И САЩ СЕ РАЗПРОСТРАНИ В АРКТИКА

Стр.31

Русия, Китай и САЩ имат различни интереси в Арктика, но всички те искат да играят по-голяма роля в региона. САЩ значително увеличиха интереса си в политиката за сигурност в Арктика през последните години, докато Русия продължава въоръжаването си, а Китай продължава да работи върху това да може да управлява подводници и надводни кораби в региона. Русия остава най-силната военна сила в Арктика, но се смята за предизвикана от Запада. Поради това Русия все повече ще отстоява интересите си с конфронтационно поведение, както политически, така и военно. Русия е под натиск, наред с други неща, от западните санкции и затова ще увеличи арктическото си сътрудничество с Китай и ще даде на Китай по-голям достъп до арктическите си владения.

Два китайски изследователски кораба по време на 15-ата арктическа експедиция на Китай в Северния ледовит океан през август 2025 г. Експедицията е работила главно на север от Съединените щати и Канада, на около 1000 км северозападно от Гренландия. Xinhua/Abaca/Ritzau Scanpix

Стр.32

Конкуренцията между великите сили Русия, Китай и Съединените щати все по-често се развива в Арктика. Регионът вече не се характеризира с ниско ниво на напрежение, както беше преди руската инвазия в Украйна през 2022 г. Стратегическото значение на региона нараства с изострянето на конфликта между Русия и Запада. Заявената от Съединените щати политика на сигурност върху Арктика ще ускори това развитие.

Засилената конкуренция между великите сили в Арктика значително увеличи международното внимание към региона. Това се отнася по-специално за нарастващия интерес на Съединените щати към Гренландия и нейното значение за националната сигурност на САЩ. В същото време вниманието увеличава заплахата от шпионаж, включително кибершпионаж, и опитите за по-нататъшно влияние върху всички части на Кралство Дания.

Арктика е от голямо военно-стратегическо значение, особено след като по-голямата част от руските, китайските и американските балистични ракети биха прелетяли над Арктика в случай на голяма война между две или повече страни.

Русия разширява военните си съоръжения и модернизира силите си в Арктика повече от десетилетие. Русия остава най-мощната във военно отношение държава в Арктика, въпреки че

войната на Русия в Украйна забавя и ограничава планове на Русия за превъоръжаване в Арктика.

По-голямата част от руските ядрени подводници са базирани в Арктика. Подводниците са от решаващо значение за руския план за възпиране на САЩ от атака срещу Русия, тъй като гарантират, че Русия може да извърши ответен удар с ядрени оръжия.

Засиленият стратегически интерес на Съединените щати към Арктика се дължи на по-висок приоритет за отбрана на непосредствената зона на Съединените щати. През последните години страната засили военната си дейност и провежда учения със съюзници в региона, включително Дания. За Съединените щати Арктика е първата и най-важна предупредителна линия в случай на голяма борба за власт срещу Русия или Китай. Радарите в космическата база Питуфик ще помогнат за откриване на вражески ракети, насочващи се към американския континент.

Оценката на Съединените щати за обхвата и характера на бъдещата китайска военна дейност в Арктика е важен фактор за ангажираността на Съединените щати в региона. Съединените щати ще приемат сериозно китайската военна дейност в Арктика, особено близо до територията на САЩ. Китай е най-големият конкурент на Съединените щати в политиката за сигурност и за Съединените щати ще бъде важно да се опитат да възпрат Китай от изпращането на военни кораби и самолети в Арктика.

Русия все още дава приоритет на Арктика

Русия има дългосрочни планове за целия си Арктически регион – както военни, така и граждански. Нито войната в Украйна, нито засиленият фокус на Съединените щати върху Гренландия и Арктика са променили дългосрочните интереси и цели на страната в региона. Планове на Русия за въоръжаване са предназначени да гарантират, че страната може да поддържа регионалното си военно превъзходство. Русия иска по-специално контрол върху пътищата за достъп до руската Арктика. Следователно Русия все още планира да засили военните си възможности в Арктика, като въоръжи сухопътните си сили в северозападна Русия, укрепи Северния флот и продължи да модернизира и разширява военната си инфраструктура в целия си Арктически регион. Русия вече ограничава правото на корабоплаване в някои води северно от Русия повече, отколкото позволява международното морско право, и страната може да затегне правилата допълнително. Русия също така иска да експлоатира обширните природни ресурси, разположени в нейния Арктически регион.

Способността на Русия да постигне целите си зависи до голяма степен от развитието на войната в Украйна. Войната натоварва военните и икономическите ресурси на страната. Същевременно Русия е зависима от чуждестранни инвестиции и внос на специализирани и често санкционирани компоненти, които до голяма степен се купуват чрез трети страни.

Русия обаче е изправена пред редица други предизвикателства, освен ограничените икономически ресурси. По-специално, засилената западна военна активност в Арктика, членството на Финландия и Швеция в НАТО и планове на западните арктически страни за превъоръжаване ще затруднят Русия да поддържа регионалното си превъзходство.

Стр.33

ВЪЗМОЖНИ МАРШРУТИ ЗА РАКЕТИ С ДАЛЕЧЕН ОБСЕГ В СЛУЧАЙ НА ВОЙНА

Най-краткият път между Северна Америка и Русия е през Северния полюс. Картата показва възможни маршрути за ракети, изстреляни от Русия към Съединените щати.

СЕВЕРНИЯТ АТЛАНТИК Е ВРАТА КЪМ И ОТ АРКТИКА

Русия използва всички средства за наблюдение и картографиране на водите между Гренландия, Исландия, Фарьорските острови и Обединеното кралство, т. нар. GIUK gap, в подготовка за евентуален конфликт с НАТО.

Риболовни кораби
Изследователски кораби
Подводници
Руски самолети
Руски спътници

Въпреки че Русия е изпратила голяма част от своя персонал и оборудване, базирани в Арктика, във войната в Украйна, ключовите ѝ арктически възможности са до голяма степен непокътнати. Например, Северният флот все още разполага с надводни кораби, атакуващи подводници и ядрени подводници. Въпреки че по-голямата част от военновъздушните ѝ сили са разположени във войната, Русия може бързо да премести изстребители и бомбардировачи до базите си в Арктика. Оттам Русия може да атакува западни цели в големи части от Арктика и Северния Атлантис с кратко предизвестие.

Русия е в добра позиция да има военно присъствие в Арктика. Това се дължи по-специално на гражданската инфраструктура, изградена в подкрепа на икономически проекти, и на военните съоръжения, които Русия е изградила през последното десетилетие. Те включват постоянни бази по крайбрежието и бази на острови северно от Русия, които осигуряват на страната предна отбранителна линия в Северния ледовит океан.

Русия разполага и с много голям брой граждански ледоразбивачи, които в случай на криза или война могат да увеличат свободата на движение на руския флот. Няколко от ледоразбивачите вероятно могат да бъдат оборудвани и с ракетни системи, които могат да атакуват както кораби, така и цели на сушата.

Желанието на Русия за контрол в Арктика се основава на руското схващане, че северният фланг на страната е уязвим. Русия се опасява, че страната не може да се защити от атака от север, а Русия е убедена, че заплахата се увеличава, тъй като Западът увеличава своите възможности и тъй като отстъпващата ледена покривка прави северното крайбрежие на Русия по-отворено. Русия не вярва, че настоящите ѝ арктически възможности са достатъчни, за да постигне желания контрол в Арктика. Следователно въоръжаването в Арктика е висок приоритет. Като пример за това, най-новата руска ядрена подводница се присъедини към Северния флот през юли 2025 г. Малко вероятно е обаче Русия, докато войната в Украйна продължава, да може да изпълни всичките си планове за въоръжаване и модернизация в Арктика през следващите три до пет години.

Северният Атлантис играе решаваща роля за Русия

За Русия водите между Гренландия, Исландия, Фарьорските острови и Обединеното кралство, т. нар. GIUK Gap, представляват най-важният път за достъп до и от Арктика. Следователно GIUK Gap играе ключова роля за Русия в случай на въоръжен конфликт с НАТО.

По време на такъв конфликт Русия ще се опита да атакува снабдителните линии между Съединените щати и Европа, използвайки ударни подводници, които, наред с други неща, трябва

да могат да преминават през пролуката GIUK, без да бъдат открити. В същото време Русия иска да може да открива подводници на НАТО, преминаващи през пролуката.

Поради това Русия систематично наблюдава дейностите на НАТО и картографира всички води в пролуката GIUK. Това се прави както с военни, така и с граждански кораби, включително риболовни кораби, и други средства като самолети и сателити. Русия използва тази информация, за да актуализира плановете си за военни операции в района. В подготовката за и по време на въоръжен конфликт с НАТО Русия иска да възпрепятства свободата на движение на надводните кораби на НАТО и да саботира или атакува критична подводна инфраструктура.

Стр.36

Патрулен полет

През лятото на 2024 г. Русия и Китай проведеха съвместен патрулен полет със стратегически бомбардировачи северно от Беринговия проток за първи път.

Брегова охрана

Според китайската брегова охрана, руски и китайски кораб на бреговата охрана са провели съвместно плаване в Северния ледовит океан през есента на 2024 г.

Изследователски кораби

През 2025 г. четири ледоразбивача и един изследователски кораб са били на круиз в Арктика. Това е най-големият брой досега.

Корабите събират данни, наред с други неща, за да подкрепят амбицията на Китай да може да плава както с надводни кораби, така и с подводници в Арктика

Най-използваният плавателен маршрут на север от Русия

КИТАЙ СЕ ПОДГОТВЯ ЗА ВОЕННО ПРИСЪСТВИЕ В АРКТИКА

Патрулен полет на бреговата охрана През лятото на 2024 г. Русия и Китай проведеха съвместен патрулен полет със стратегически бомбардировачи северно от Беринговия проток за първи път. ГРЕНЛАНДИЯ Според китайската брегова охрана, руски и китайски кораб на бреговата охрана са провели съвместно плаване в Северния ледовит океан през есента на 2024 г. Изследователски кораби През 2025 г. четири ледоразбивача и един изследователски кораб са били на круиз в Арктика. Това е най-големият брой досега. Корабите събират данни, наред с други неща, за да подкрепят амбицията на Китай да може да плава както с надводни кораби, така и с подводници в Арктика. Северен Китай плава с ледоразбивачи и изследователски кораби в Арктика и е практикувал патрулиране в региона с Русия. Целта е да може да действа самостоятелно военно в Арктика. Дейностите на Китай се осъществяват предимно в частта от Северния ледовит океан, която се намира северно от Беринговия проток към Северния полюс.

Стр.37

Китай вижда Арктика в глобален контекст

Арктическите военни амбиции на Китай са свързани със стратегическата му конкуренция със Съединените щати. Китай все още няма военно присъствие в Арктика, но има амбицията да може да плава самостоятелно с военни надводни кораби и подводници в рамките на пет до десет години. Крайната цел на Китай е да може да плава с ракетни подводници под ледената шапка, за да постигне същата способност като Русия и Съединените щати да отвърнат с ядрени оръжия.

Китай получи достъп до Северния ледовит океан със своите изследователски ледоразбивачи. Всяка година страната провежда експедиции в Арктика и събира данни, за да подкрепи, наред с други неща, амбицията на Китай да може да плава както с надводни кораби, така и с подводници в Арктика.

Китай бързо разширява флота си от ледоразбивачи и през 2024 г. за първи път имаше три ледоразбивача едновременно в Арктика. През 2025 г. четири ледоразбивача и един изследователски кораб бяха на круиз в Арктика. През последните години дейността им е съсредоточена върху морската зона северно от Беринговия проток.

Китай също има дългосрочни икономически интереси в Арктика и страната иска достъп до морски пътища и природни ресурси в региона. Свободният достъп до арктическите морски пътища има за цел да намали зависимостта на Китай от маршрути през, наред с други, Суецкия канал и Малакския проток. Ако такива маршрути бъдат блокирани, например, в кризисна ситуация, това ще има сериозни последици за китайската икономика. Достъпът до природни ресурси в Арктика ще позволи на Китай да внася енергия и минерали от няколко различни места по света.

В Гренландия интересът на китайските компании към инвестиции не е довел до реални резултати. Дългосрочните интереси на Китай в Арктика обаче включват и Гренландия и Китай ще продължи да се интересува от сътрудничество с Гренландия, особено по отношение на научните изследвания, но също и търговското сътрудничество.

Русия и Китай ще си сътрудничат по-тясно в Арктика – вероятно и във военно отношение

Сътрудничеството между Русия и Китай в Арктика ще стане по-тясно и по-широко през следващите години, въпреки факта, че двете страни имат противоположни интереси в Арктика. Русия по същество иска само арктическите страни да имат влияние и да им бъде позволено военно присъствие в Арктика, например с кораби и самолети. Следователно Русия не е заинтересована Китай да може да има военно присъствие в Арктика.

Русия обаче е в силно отслабена преговорна позиция спрямо Китай. Следователно Русия се чувства принудена да даде на Китай по-голямо влияние и достъп до Арктика. Русия е обект на сурови санкции, които затрудняват страната да използва икономическия потенциал, който се крие в големите находища на петрол, газ и минерали, открити в руската Арктика. Русия се нуждае от чуждестранни технологии, ноу-хау и финансиране – както за поддържане на съществуващи проекти, така и за разработване на нови. Износът на арктически природни ресурси от Русия вероятно ще стане по-важен, тъй като санкциите и войната в Украйна отслабват руската икономика.

Китай ще използва засилената си позиция спрямо Русия, за да си осигури евтини природни ресурси и по-свободен достъп до корабния маршрут на север от Русия. През последните години Китай изпитваше трудности при установяването на нови търговски проекти или нови изследователски инициативи в западните арктически страни. Американското внимание към региона само ще изостри трудностите на Китай. В резултат на това Русия все повече ще се превръща в основна врата на Китай към Арктика.

Китай също ще търси достъп до руските знания и опит за Арктика като военна зона на операции. Русия има технологично и опитно предимство пред Китай, особено що се отнася до плаването на

ракетни подводници под леда в Арктика и изграждането на ядрени ледоразбивачи. Възможно е двете страни да проведат съвместни учения в руската Арктика през 2026 г. Съвместните учения в и извън Арктика също ще бъдат стратегически сигнал към Съединените щати и Запада за двете страни. Следователно готовността на Русия да провежда съвместни учения с Китай в Арктика ще зависи и от отношенията между Русия и Съединените щати.

Стр.38

Ако Русия и Съединените щати нормализират части от двустранните си отношения, това би могло да повлияе на сътрудничеството на Русия с Китай в Арктика. Например, американските инвестиции в руски енергийни проекти в Арктика и други подобни биха могли да намалят зависимостта на Русия от Китай. В резултат на това Русия може да стане по-неохотна да предостави на Китай по-голям достъп до руската Арктика.

Русия ще предприеме по-твърд курс в Арктика

Русия очаква Западът да използва загрижеността на Русия за войната в Украйна, за да отслаби руския контрол над северната част на страната. Поради това Русия продължава да дава приоритет на патрулирането с кораби и самолети във всички части на руската Арктика и в Северния ледовит океан.

Русия ще се опита да възпре Запада от военно присъствие близо до нейната арктическа територия. Следователно Русия ще отговори на засиленото американско и западно присъствие в Арктика, като се опита да демонстрира сила – също и по нови начини. Русия вероятно ще действа все по-непредсказуемо и конфронтационно. Това може да включва агресивни реакции на западните военни учения в региона, като например опасно плаване или симулирани атаки. Русия също ще може да тормози или дори да задържа западни риболовни кораби, плаващи близо до руската Арктика.

Поемането на риск и поведението, които Русия демонстрира в Балтийско море, може по този начин да влязат в сила и в Арктика, точно както може да продължат и след края на войната в Украйна.

Запахата от Русия срещу Кралство Дания е различна в Арктика и Северния Атлантик

Военната заплаха от Русия срещу Кралство Дания ще се увеличи през следващите години, но запахата от редовна военна атака от Русия срещу Гренландия и Фарьорските острови е различна от запахата срещу Дания. Русия най-вероятно вижда Гренландия и Фарьорските острови в северноамерикански контекст и това означава, че Русия не е задължително да въвлече Фарьорските острови и Гренландия в европейски конфликт.

Въпреки това, Кралство Дания може да се сблъска с по-агресивно руско поведение в Северния Атлантик и Арктика. Руската готовност да поема рискове, която беше изразена във връзка с използването на хибридни инструменти срещу западните страни, също може да играе значителна роля в Арктика. Освен това, въпреки голямото географско разстояние, Русия понякога е активна с подводници, надводни кораби и самолети близо до Гренландия и Фарьорските острови и в цялата зона между тях. Освен това Русия използва граждански кораби, плаващи в района, за да изпълнява задачи като наблюдение от името на руската държава.

Русия също така все повече ще пренебрегва международните правила и норми. Например, възможно е Русия да отстоява суверенитет в области, върху които Русия няма юрисдикция съгласно международното право. В актуализираната си морска доктрина от 2022 г. Русия си дава

възможност да използва военна сила в цялата зона на разширения континентален шелф, за който претендира.

Ако Русия започне да налага суверенитет по-на север от Русия, отколкото има право съгласно международните правила, тя носи риска от откровени въоръжени сблъсъци с датски или други западни кораби или самолети.

Въпреки по-конфронтационното си поведение, Русия, когато ѝ е удобно, ще спомене необходимостта от сътрудничество в Арктика. Русия вероятно ще окаже натиск върху председателството на Кралство Дания на Арктическият съвет да отвори повече дейности с руско участие. Също така е вероятно Русия от време на време да критикува Кралство Дания и други западноарктически страни за увреждане на арктическата среда или нарушаване на правата на коренното население. Русия ще твърди, наред с други неща, че настоящото ограничено сътрудничество в Арктическият съвет вреди на региона.

Сама Русия обаче не взема предвид нито коренното население, нито арктическата среда, когато се опитва да постигне целите си в региона. През 2024 г. Русия – против собствените си правила – позволи на редица кораби, включително петролни танкери, да плават в замръзени води, въпреки че не са построени за това. През последните години Русия предприе сериозни мерки и срещу руските неправителствени организации, представляващи коренното население в руската Арктика.

Стр.39

КИТАЙ ИСКА ДА МОЖЕ ДА ОПЕРИРА С ПОДВОДНИЦИ В АРКТИКА

Арктика е идеално място за изстрелване на ядрени ракети срещу цели в цялото Северно полукукло, тъй като времето за полет би било толкова кратко, че би било по-трудно да се защитим от тях. Допълнително предимство е, че арктическата ледена шапка улеснява скриването на подводници. Следователно, възможността за експлоатация на ракетни подводници под ледената шапка в Северния ледовит океан е част от възможностите както на Русия, така и на Съединените щати за отговор на ядрена атака.

Китай, като ядрена сила, също иска да притежава тази способност, а предпоставката за постигането ѝ е страната да може да управлява ракетни подводници под морския лед в Арктика. Следователно Китай иска да изгради способността си да управлява подводници в Арктика.

Подводниците могат да бъдат подсилени 1, така че да могат да пробиват морския лед 2. Всички по-големи подводници могат да бъдат оборудвани и с ракети с обхват до 10 000 км и могат да бъдат въоръжени с ядрени бойни глави 1 3

Стр.40

ТЕМА: ЗАПЛАХАТА ЗА КРИТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

Русия в частност, но и други чужди държави, представляват значителна заплаха за критичната инфраструктура на Запад. Хакерски групи, подкрепящи Русия, вече извършват прости разрушителни кибератаки срещу, наред с други неща, западната критична инфраструктура. Освен това, от 2023 г. насам Русия стои зад редица саботажни действия срещу цели в Европа.

Потенциално бъдещите атаки срещу критична инфраструктура биха могли да имат по-сериозни и широко разпространени последици за основни обществени функции като транспорт,

електроснабдяване и интернет. Тази заплаха понастоящем се изразява, наред с други неща, под формата на чуждестранни държави, които се готвят да атакуват критична инфраструктура. Подготовката се извършва както физически, така и цифрово и включва много видове инфраструктура, включително кабели, тръбопроводи, пристанища и летища.

Критична подводна инфраструктура е уязвима

Русия систематично картографира критична инфраструктура в Дания. Това се отнася и за критична подводна инфраструктура във и близо до водите на Кралство Дания. Русия вероятно прави това, за да идентифицира потенциални цели за саботаж или атаки срещу критична подводна инфраструктура, като например подводни кабели за електричество и интернет, в случай на ескалация на конфликт или война с НАТО. Русия има способността да атакува подводна инфраструктура, например с подводници и подводни дроне. Тези възможности непрекъснато се развиват и усъвършенстват.

Трудно е да се защити подводната инфраструктура от атаки. Това е така, защото инфраструктурата често се простира върху големи морски площи, които са трудни за наблюдение и охрана. По същата причина може да е трудно да се определи със сигурност кой стои зад дадена атака.

Всяка година в Балтийско море се унищожават все повече кабели. Броят на инцидентите, които са унищожили кабели или друга инфраструктура в Балтийско море, е на същото ниво през последните няколко години, както през последното десетилетие. Повреди на подводната инфраструктура се случват редовно, без това да се дължи на атака или саботаж. Повредите често се случват през зимата поради инциденти с риболовни принадлежности и корабни котви, причинени от тежко време. Инфраструктурата в датски води и Балтийско море е особено уязвима към подобни инциденти.

Държавни хакери се готвят да нарушат критична инфраструктура

Русия има способността да извършва далеч по-сериозни разрушителни кибератаки от простите атаки срещу западната критична инфраструктура, които вече са се случили. Русия е демонстрирала това няколко пъти в Украйна, където руски държавни хакери, наред с други неща, са нарушили критична инфраструктура.

Една всеобхватна разрушителна кибератака може да засегне голяма част от Дания наведнъж. Тя може например да бъде кибератака, която прекъсва електрозахранването или интернет за няколко часа или дни в по-голям район. Тя може също така потенциално да има последици в други страни, точно както атаките срещу други страни биха могли да засегнат Дания.

В настоящата ситуация е по-малко вероятно Русия да извърши този тип кибератака срещу Дания. Въпреки това, през последните няколко години се наблюдава нарастващ интерес от страна на руски държавни хакери към датската критична инфраструктура. Следователно е вероятно Русия вече да се опитва да проникне в датската и западната критична инфраструктура. Вероятно част от тази дейност е предназначена да подготви разрушителните кибератаки срещу инфраструктурата, които Русия може да реши да извърши на по-късна дата. Следователно заплахата може да се увеличи бързо.

Руските държавни хакери, наред с други неща, се интересуват от цели, които са важни за важни функции в датското общество и които биха играли важна роля и в потенциален конфликт между НАТО и Русия.

Въпреки че Китай има капацитета да го направи, е малко вероятно Китай в момента да извършва разрушителни кибератаки срещу критична инфраструктура в Кралство Дания. В остър конфликт, например между Китай и Тайван, това може да се промени. В този случай Китай вероятно би насочил кибератаки срещу държави, които според оценката на Китай ще подкрепят Тайван военно.

Стр.41

Технологиите от други държави могат да представляват уязвимост

Няколко държави предоставят на службите за сигурност и разузнаване достъп до или контрол върху цифрови продукти. Такъв е случаят например в Китай.

Тези цифрови продукти могат да включват оборудване за обикновени потребители, като рутери, но също така и компоненти на критична инфраструктура, като енергийна или телекомуникационна инфраструктура.

Достъпът до или контрол върху цифрови продукти може да даде възможност на държава като Китай да използва уязвимости в тях. Познаването на уязвимостите може да бъде злоупотребено, наред с други неща, за хакване на оборудване, свързано с интернет. Целта може да бъде или извършване на кибершпионаж, или унищожаване на критична инфраструктура.

ИНФРАСТРУКТУРА В БАЛТИЙСКО МОРЕ

Балтийско море е особено уязвимо от инциденти, при които кораби влачат котва по морското дъно.

- Балтийско море е много оживено, така че рискът от инциденти е по-голям, отколкото във води с по-малко кораби.
- Балтийско море е плитко, така че теглена котва може да достигне дъното в повечето води.
- В Балтийско море е изградена обширна подводна инфраструктура, така че теглена котва е изложена на висок риск от удар в кабели и тръбопроводи.
- Особено през зимата времето в Балтийско море може да бъде ветровито с големи вълни, което увеличава риска от случайно падане на котва на кораб във водата.

Подводни телекомуникационни кабели
Източник: submarincablemap.com

Стр.42

КИТАЙ

КИТАЙ СЕ ПОДГОТВЯ ЗА КОНФРОНТАЦИИ СЪС ЗАПАДА

Стр.43

Китай иска, наред с други неща, да играе доминираща роля в Азия и да наложи обединение с Тайван. И двете изискват Китай да се противопостави по-силно, по-специално на Съединените

щати. Поради това Китай засилва партньорството си с Русия и отношенията си с други незападни страни. В същото време Китай работи, за да направи своето икономическо и технологично развитие независимо от западните страни. Като цяло Китай се готви за остър конфликт със Запада.

Военен парад в Пекин през септември 2025 г.
Imago/Ritzau Scanpix

Стр. 44

Китай иска да бъде доминираща сила в Азия и водеща световна сила. За да постигне тази цел, Китай, наред с други неща, оказва политически, икономически и военен натиск върху съседните страни, модернизира армията си и трансферира знания и технологии от други страни.

Китай вижда Съединените щати като противник, който се опитва да забави развитието му и да попречи на страната да се превърне във водеща световна сила. Следователно, Китай се готви да се справя с конфликти, наред с други неща, като се въоръжава и прави икономическото и технологичното си развитие по-независимо от Запада.

Рискът от конфликт за Тайван се увеличава

Китай разглежда Тайван като неоспорима част от страната, която трябва да контролира, ако иска да изпълни амбицията си да се превърне във водеща световна сила. Контролът над Тайван би дал на Китай безпрепятствен достъп до Западния Тихи океан в случай на конфликт със Съединените щати. Следователно, една от най-важните цели на Китайската комунистическа партия и президента Си Дзинпин е Тайван да бъде обединен отново с Китай. Те вероятно ще преследват тази цел с търпение.

Китай оказва натиск върху Тайван по различни начини в опит да наложи обединение със средства под прага на войната. Китай действа заплашително към Тайван, не на последно място със своите военни. Китайски военни кораби и самолети присъстват около Тайван почти ежедневно. От 2022 г. насам Китай провежда и много големи учения, в които военните практикуват блокади и бомбардировки. Ученията могат да бъдат трудни за разграничаване от подготовката за действителна война. Китай също така редовно практикува десант на войници на избрани плажове по крайбрежията си.

Китай също използва кампании за влияние и шпионаж, включително кибершпионаж, срещу Тайван. Китай също се опитва да изолира Тайван дипломатически. Например, Китай оказва натиск върху други страни, за да им попречи да приемат тайвански политици като гости или да представят Тайван като независима държава. Западните страни също могат да бъдат изложени на китайско влияние и шпионаж като част от натиска на Китай върху Тайван и подготовката за евентуален конфликт.

Китай предпочита да постигне мирно обединение. Военните учения на Китай обаче, съчетани с бързото въоръжаване, което Китай провежда, означават, че рискът от война за Тайван постепенно се увеличава. Си Дзинпин е определил 2027 г. като краен срок, в който китайската армия трябва да е готова да окупира Тайван, и е вероятно военните да могат да изпълнят целта. Целта за 2027 г. е поставена за насърчаване на военната модернизация и не показва, че Китай е взел решение да започне война.

Китай предпочита да постигне мирно обединение. Военните учения на Китай, съчетани с бързото въоръжаване, което Китай провежда, обаче означават, че рискът от война за Тайван постепенно се увеличава.

Стр.45

КИТАЙ ЗАСИЛВА ВОЕННИЯ НАТИСК ВЪРХУ ТАЙВАН

Китай би могъл да завземе един или повече от тайванските острови близо до континента, ако предприеме ограничени военни действия срещу Тайван. Кинмен и Мацу са най-големите тайвански архипелази близо до континенталната част на Китай.

Малко вероятно е Китай в момента да разполага с необходимите възможности за успешно нахлуване. Ако въпреки това Китай реши да нахлуе в Тайван, например в случай на обявяване на независимост от страна на Тайван, това може да се случи в много кратък срок.

Китай би могъл да избере и други военни стъпки, като блокада или бомбардировка, за да окаже натиск върху Тайван да се предаде. И накрая, Китай би могъл да избере по-малко мащабни военни действия, като например завземане на един или повече от по-малките тайвански острови близо до континенталната част на Китай. Китай би могъл да направи това, за да сигнализира, че Тайван не може да защити територията си и да разшири границите на това, което Китай може да направи без военно участие на Съединените щати.

Рискът от китайско нападение срещу Тайван зависи не само от подготовката и намеренията на Китай, но и от това какво правят Тайван, Съединените щати и техните съюзници. Рискът се увеличава, ако Съединените щати и техните съюзници сигнализират, че няма да се включат във война или да наложат санкции. В ситуация, в която има разделение на Запада, включително по отношение на търговската политика, може да е трудно да се постигне съгласие за санкции срещу Китай. Ако Тайван обяви независимост, рискът от китайско нападение също се увеличава значително.

Война за Тайван би променила фундаментално условията за сигурност на Дания и останалата част от Европа. Това се дължи, наред с други неща, на факта, че възможностите на Съединените щати да допринесат за сигурността на Европа ще бъдат намалени, особено ако Съединените щати изберат да влязат във войната и да защитят Тайван.

Стр.46

КИТАЙ ИЗГРАЖДА ВОЕННА БАЗА НА СПОРНИ РИФОВЕ И ОСТРОВИ В ЮЖНОКИТАЙСКО МОРЕ

Китай се стреми да разшири военния си обхват в Южнокитайско море и да утвърди териториалните си претенции. Картата показва държавите около потенциалните изключителни икономически зони (ИИЗ) на Южнокитайско море, както и четирите най-големи военни бази на Китай в района.

Десет пунктирна линия

Риф (където Китай е построил писти и др.)

Изключителна икономическа зона

Хангар

Радар

Стр.47

Военен конфликт за Тайван с участието на Съединените щати вероятно би довел до глобална икономическа криза. Това се дължи както на ключовата роля на Китай в световната икономика, така и на централната роля на Тайван в производството на съвременни компютърни чипове. Тези чипове се използват, наред с други неща, за изграждане на центрове за данни за изкуствен интелект и западни военни възможности.

Китай модернизира и разширява армията си

От началото на хилядолетието Китай модернизира и значително разшири армията си, за да изпълни амбицията си да играе доминираща роля в Азия и да се превърне в глобална суперсила. Това е предназначено и да даде възможност на Китай да се противопостави на Съединените щати и да спечели война за Тайван. Нарастващата военна мощ на Китай има за цел да възпре други страни, особено Съединените щати, да се включат.

Официалният бюджет за отбрана на Китай е вторият по големина в света, отстъпвайки само на Съединените щати. Реалният бюджет за отбрана вероятно е значително по-висок, защото пари от бюджети, различни от военните, се изразходват за военно оборудване. Въпреки че бюджетът за отбрана на Китай е само около една трета от този на Съединените щати, Китай получава три пъти повече нови военни кораби и строи повече модерни изстребители всяка година от Съединените щати. Производството на военно оборудване обикновено струва на Китай по-малко, отколкото на Съединените щати.

От началото на хилядолетието както ракетните му сили, така и военновъздушните му сили са се увеличили по размер. Китай сега разполага с най-големия военноморски флот в света, измерен по брой военни кораби, с изключение на спомагателните кораби. Китай се въоръжава по-специално с кораби и ракети, които ще му позволят да води война срещу Съединените щати и техните съюзници за военноморско и въздушно превъзходство в западната част на Тихия океан. Това има за цел да възпре Съединените щати да се ангажират с отбрана на Тайван или да попречи на американските сили да го достигнат.

В Западния Пасифик китайската армия вече е приблизително толкова силна, колкото тази на Съединените щати. Въпреки това, във война за Тайван, Китай може да рискува да се изправи не само срещу Тайван и Съединените щати, но и срещу съюзниците на Америка в региона, особено Япония, която е сред най-силните военни сили в света.

Военноморските и военновъздушните сили на Китай продължават да се разрастват, а оборудването им като цяло е по-ново от това на Тайван, Съединените щати и Япония. Ще бъде много трудно за Съединените щати да изградят армията си със същата скорост като Китай, отчасти защото част от по-старото оборудване, което Съединените щати и техните съюзници имат, ще бъде изведено от експлоатация през следващите години. Следователно е много вероятно укрепването на отношенията през следващите 10 години да продължи да се движи в полза на Китай.

Китай изпраща няколко военни кораба на операции, например срещу пиратството в Аденския залив, и на учения далеч от континенталната част на Китай. През февруари и април 2025 г.

китайският флот проведе учения близо до Австралия и Нова Зеландия. С нарастването на военната мощ на Китай, армията на страната ще играе все по-голяма роля в световен мащаб.

Китай действа агресивно в Южнокитайско море

Китай претендира за големи части от Южнокитайско море с така наречената линия с десет пункта. Претенциите противоречат на международно признатите морски граници и се припокриват с претенциите, наред с други, на Филипините и Виетнам. Китай изгражда военни съоръжения на рифове в морето, за да разшири военния си обхват в района и да наложи териториалните си претенции.

Китай използва твърдоглави методи, за да попречи на Филипините да плават, да добиват ресурси или да строят военни съоръжения в спорните райони. Тук Китай умишлено плава срещу филипински кораби и използва водни оръдия и физически блокади с мрежи.

Поведението на Китай в Южнокитайско море увеличава риска от инциденти и недоразумения, които биха могли да доведат до конфликт. Голям въоръжен конфликт би имал последици за световната икономика. Това е така, защото голяма част от световната търговия преминава през тези води.

Стр.48

Китай иска да намали западното влияние и да бъде алтернатива на САЩ

Китай иска да заеме доминираща роля в Азия и водеща роля в света. За тази цел страната се възползва от настоящата ситуация, в която не само самият Китай, но и Русия и САЩ оказват все по-голям натиск върху други страни със своята политическа, икономическа и военна мощ. По този начин Китай допълнително засилва това развитие.

Китай работи целенасочено за намаляване на западното влияние върху международната политика и за позициониране като алтернатива на САЩ. Китай прави това, наред с други неща, като оказва влияние върху утвърдени международни организации като ООН. Китай непрекъснато се опитва да включи своите възгледи в политиките и езика на организациите, наред с други неща, като постоянно представя правата на човека като нещо, което не е универсално, а напротив, варира в различните страни. Китай също така се фокусира върху разработването и оказването на влияние върху нови международни организации, в които Китай има водеща роля, като Шанхайската организация за сътрудничество и БРИКС, която е сътрудничество между Бразилия, Русия, Индия, Китай и Южна Африка, както и редица други незападни страни.

Китай продължава да вижда Русия като свой най-важен партньор в конкуренцията със Съединените щати. Поради това Китай засилва сътрудничеството въпреки критиките и санкциите на Запада срещу китайски компании, които нарушават санкциите срещу Русия. Търговията между двете страни нарасна значително след руската инвазия в Украйна.

За да направи икономиката си по-стабилна и да се противопостави на Запада, Китай се фокусира и върху по-голямо сътрудничество и търговия с незападни страни в Азия, Африка, Латинска Америка и Океания. Това е, за да се предоставят на Китай алтернативи на сътрудничеството и търговията със западните страни. До 2024 г. търговията на Китай с незападни страни се е увеличила до повече от половината от общия износ и внос на Китай. Част от това увеличение обаче се дължи на променящите се търговски модели, при които износът от Китай към западните страни се осъществява чрез незападни страни.

Китай иска да бъде икономически и технологично независим

Китай се готви за потенциални конфликти, особено със Съединените щати. В резултат на това политиката за сигурност придоби по-голямо влияние върху икономическите решения на Китай през последните години. Китай се опитва да стане по-независим от западните страни, включително чрез инвестиране в собственото си технологично развитие. Въпреки че Китай е постигнал голям напредък, китайските компании и изследователски институции все още трябва да си сътрудничат със западните партньори.

В същото време Китай се опитва да направи други страни по-зависими от Китай, включително в области като редкоземни елементи, технологии за батерии и слънчеви клетки. Китай прави това предимно за да увеличи влиянието си върху други страни, но също така и за да затрудни други страни да налагат санкции на Китай и да прекъсват търговията. Зависимостта от китайските технологии може да затрудни западните страни да изградят своите военни сили.

Технологиите са от решаващо значение за икономическото развитие на Китай и им се отдава висок приоритет в плановете за развитие на страната. Китай се фокусира върху особено важни технологии като квантовите технологии, изкуствения интелект и биотехнологиите. Това ще даде на Китай военно предимство и ще постави под въпрос силните икономически позиции на Запада.

Няколко от приоритетите на Китай в рамките на тези особено важни технологии биха могли да бъдат от значение в случай на конфликт със Запада. Това се отнася например за изкуствения интелект, който може да се използва за водене на война с дронове, и квантовите технологии, които имат потенциала да разбият съществуващите методи за криптиране.

Китай изразходва много ресурси за постигане на целите си да се превърне в лидер в приоритетните технологии. Това се отразява и в програмите на страната за систематичен трансфер на технологии и знания от западните страни. Трансферът се осъществява както по законен, така и по незаконен начин в голям мащаб. Въпреки факта, че Китай е лидер в редица технологични области, страната продължава да шпионира, за да открадне технологии от страни като Дания. Широките усилия на Китай за трансфер на знания представляват най-голямата заплаха за датските изследвания, иновации и технологии.

Стр. 49

КИТАЙ ИЗРАЗХОДВА МНОГО РЕСУРСИ ЗА ТРАНСФЕР НА ТЕХНОЛОГИИ ОТ ЗАПАД

Китай включва много различни организации и лица в планирането и осъществяването на трансфер на технологии

1. Партийните органи, държавните организации, университетите и предприятията в Китай идентифицират нуждите от трансфер и развитие на технологии в областта на науката и технологиите.
2. След това те активират участници в чужбина за трансфер на технологии и знания към Китай. Това могат да бъдат китайски компании, хакерски групи, организации на китайци в чужбина, инвеститори и разузнавателни служби.
3. Участниците картографират чуждестранни ресурси в областта на науката и технологиите, за да привлекат специалисти и да набират източници, да инвестират в компании или да компрометират ИТ инфраструктурата на компаниите.

4. Участниците помагат на специалисти и компании да се установят в Китай чрез правителствени програми за таланти, споразумения за изследвания и съвместни предприятия с китайски компании. Хакерски групи и разузнавателни служби крадат знания и технологии от западни компании и изследователски институции.

ГРАЖДАНСКИ КИТАЙСКИ УНИВЕРСИТЕТИ ДОПРИНОСАТ ЗА ВОЕННОТО ИЗГРАЖДАНЕ НА КИТАЙ

Китайските военни работят с граждански университети за разработване на технологии за военна употреба. Това е част от стратегия за военно-цивилно сливане. Това означава, че сътрудничеството в научните изследвания с Китай в някои случаи допринася за военно-технологичното развитие на страната.

Голям брой китайски университети са задължени да си сътрудничат с военните. Това важи и за водещи китайски изследователски институции като Пекиния университет, Университета Цинхуа и Китайската академия на науките. Тези и други граждански изследователски институции си сътрудничат с военни изследователски звена по теми, толкова разнообразни, колкото полярни изследвания, изкуствен интелект, квантови технологии и корабостроене.

Стр.50

Китай е далеч напред с няколко квантови технологии. Квантовите технологии са нови и усъвършенствани технологии, които използват принципите на квантовата физика. Технологиите все още са в процес на разработка. Но в бъдеще те могат да открият нови възможности за сигурна комуникация, прецизни измервания и специални изчислителни задачи, които далеч надхвърлят капацитета на традиционните компютри.

Квантовите технологии могат да се използват както за граждански, така и за военни цели. Технологиите ще осигурят както големи икономически, така и военни предимства на страните, които ги притежават.

Развитието в квантовата област в момента се осъществява като надпревара, като Китай е най-големият конкурент на САЩ и други западни страни. Китай инвестира сериозно в разработването на квантови технологии и в момента е лидер, наред с други неща, в квантовата комуникация. Западните страни осъзнаха предизвикателствата пред сигурността от сътрудничеството с Китай в областта на квантовите технологии и няколко страни започнаха да вземат предпазни мерки. Те, наред с други неща, ограничиха достъпа на Китай до академично сътрудничество, закупуването на критични компоненти и възможността за инвестиране в западни технологични компании.

Квантовата технология може да подобри редица съществуващи военни технологии, включително откриване на подводници и навигация в райони, където GPS сигналите са блокирани. Квантовата технология може също така да предпазва от подслушване и да осигури защитена комуникация. Ако тези технологии бъдат разработени ефективно, те могат да допринесат за военно-стратегическо предимство пред противник, който няма същите възможности.

Китай работи по разработването на квантови компютри, които могат да разбият съществуващото криптиране. Това би могло да даде на Китай достъп до четене на класифицирани данни и комуникации. Това може да са правителствени комуникации или друга информация, която изисква защита. Вероятно Китай вече събира криптирани данни от други страни с цел да разбие криптирането по-късно.

Друго предизвикателство е, че Китай ще може да фалшифицира цифрови подписи. Това ще позволи проникване в защитени системи и получаване на достъп до чувствителна информация. Китай също така ще може да комуникира по начин, който създава впечатлението, че зад него стои датски орган. На практика ще бъде невъзможно да се направи разлика между фалшива и истинска комуникация. Глобалната несигурност относно цифровата комуникация вероятно ще възникне още в момента, в който се предположи, че съществува квантов компютър, който може да разбива криптиране.

ЗАПЛАХАТА ОТ КВАНТОВИТЕ КОМПЮТРИ ЗА СИГУРНОСТТА НА КОМУНИКАЦИИТЕ

А иска да изпрати съобщение до Б. А знае, че само Б може да прочете съобщението, а Б знае, че само А може да го е изпратил. И двете страни вярват, че комуникацията е поверителна и истинска.

Чужда сила се интересува от това за какво си комуникират А и Б. Чуждестранната сила събира съобщенията, но не може да ги прочете, защото са криптирани. Следователно, чуждестранната сила просто съхранява съобщенията.

Ако чуждестранната сила се сдобие с достатъчно мощен квантов компютър, тя може да го използва, за да прочете старите съобщения на А и Б. Чуждестранната сила може също така да фалшифицира нови съобщения от тяхно име.

В момента, в който А и Б повярват, че чуждестранната сила разполага с квантов компютър, те ще загубят доверие, че новите съобщения са истински.

Стр.51

Китай може да е разработил квантов компютър, който може да разбие криптиране през следващите 10-15 години. Големите пробиви може да са трудни за предвиждане, тъй като технологията е сложна и напредъкът не е задължително да се оповестява публично.

Китай шпионира и упражнява влияние, за да засили собственото си развитие и да бъде по-добре подготвен в конфликти. Китай разполага с много обширна програма за кибершпионаж, за да насърчи технологичното развитие и да засили икономическото и политическото си влияние. На Запад Китай извършва кибершпионаж предимно срещу политически институции и срещу компании в областта на технологиите и отбраната. Китай използва шпионаж, за да прехвърля информация за напреднали западни технологии, за условията на отбрана и за критична инфраструктура.

Китай шпионира външните министерства, отбраната и правителствените институции, за да получи знания, които могат да осигурят предимства в стратегическото развитие на Китай, както и знания за военните способности на противниците или дипломатическите отношения с други държави. Това може например да означава, че Китай получава по-добра представа за позициите на различните държави по въпроса за Тайван.

КИТАЙСКА КИБЕРШПИОНАЖ

През 2025 г. чешкото правителство обяви, че хакери от държавната китайска хакерска група, известна като АРТ31, са извършили кибератака срещу чешкото външно министерство. Хакерската група, която работи за китайската разузнавателна служба MSS, е имала достъп от 2022 г. и през този период е успяла да получи информация по въпроси на външната политика както от Чехия,

така и от страните, с които Чехия си сътрудничи. Това би могло да даде предимство на Китай в дипломатическите отношения, като предостави на китайските дипломати предварителни знания в преговорите и в потенциални конфликти с Чехия или нейните партньори.

Китай използва разузнавателни служби и организации под ръководството на Комунистическата партия, за да оказва влияние върху политици в други страни, включително в Европа и Дания. Китайските разузнавателни служби разполагат или вербуват агенти близо до влиятелни политици, за да могат те да следват стратегически съображения и да влияят върху решенията в посока, която е по-положителна за Китай и Комунистическата партия. Китайското влияние има за цел да попречи на Запада да се обедини срещу Китай и да помогне на Китай да се справя по-добре с конфликтите със западните страни.

Китай също така изразходва много ресурси за контрол и наблюдение на китайските граждани в чужбина, за да ги обезкуражи да критикуват Комунистическата партия или да работят срещу интересите на Китай.

ШПИОНИ ЗА КИТАЙ

През 2024 г. Джиен Гуо беше арестуван в Германия. Той беше асистент на Максимилиан Кра, член на Европейския парламент от партията „Алтернатива за Германия“ (AfD). През септември 2025 г. Джиен Гуо беше осъден на четири години и девет месеца затвор за изтичане на поверителна информация от преговори в Европейския парламент на китайска разузнавателна служба в продължение на повече от четири години и за шпиониране на китайски дисиденти в Германия. Във връзка с делото срещу Джиен Гуо, китаянка беше осъдена на една година и девет месеца условно затвор за предаване на информация на Джиен Гуо за западни военни самолети, войски и дронаве.

Стр.52

ТЕРОР, НЕСТАБИЛНОСТ И МИГРАЦИЯ

КОНФЛИКТИ И НЕСТАБИЛНОСТ В БЛИЗКИЯ ИЗТОК И АФРИКА ПРОДЪЛЖАВАТ ДА ПРЕДОСТАВЯТ ПЛОДОРОДАТА НА ПОЧВАТА ЗА ТЕРОР И НЕРЕГУЛИРАНА МИГРАЦИЯ

Терористичната заплаха в Европа ще остане сериозна. Това се дължи, наред с други причини, на продължаващата нестабилност и конфликти в Близкия изток. Броят на ислямистките терористични атаки в Европа се е увеличил през последните години, особено защото терористичните групировки експлоатират конфликта в Газа, за да вдъхновяват войнстващи исляμισи да извършват атаки. В същото време нестабилността в Сирия води до укрепване на Ислямска държава и би могла отново да представлява сериозна заплаха за Европа. В Йемен подкрепяното от Иран движение на хусите продължава да заплашва корабоплаването в Червено море. Като част от конфликта си с Израел, Иран използва терор срещу израелци и евреи извън Израел.

Стр.53

Френски полицейски следователи претърсват местопрестъплението през февруари 2025 г. след нападение с нож, което най-вероятно е ислямистка терористична атака. Себастиен Бозон/AFP/Ritzau Scanpix

Стр.54

Терористичната заплаха от войнстващ ислямизъм в Европа се е увеличила през последните години и ще остане сериозна. Конфликтите и нестабилността в Близкия изток ще продължат да оказват голямо влияние върху характера на заплахата. В същото време слабите и нестабилни държави в Близкия изток създават плодородна почва за установяване на милиции и атаки срещу западни цели в региона.

Ислямска държава често призовава за терористични атаки в Европа. Броят на извършените и осуетени войнстващи ислямски терористични атаки в Европа се увеличава през последните години и все още е на високо ниво през 2025 г. Вероятно нивото ще остане високо и през 2026 г. През 2025 г. Германия, Австрия и Франция по-специално са били подложени на терористични атаки и са били обект на терористично планиране.

По-голямата част от нападенията и опитите за нападения продължават да се извършват от войнстващи ислямисти, действащи самостоятелно или в малки мрежи. В повечето случаи извършителите са вдъхновени от войнстваща ислямистка пропаганда. Някои от тях също така имат предишен контакт с установени войнстващи ислямистки групировки, особено с „Ислямска държава“. През 2024 г. именно ИХК, подгрупата на „Ислямска държава“ в Афганистан, се опита да подкрепи симпатизанти в Европа при извършването на нападения. През 2025 г. обаче групировката е отслабена и вече не представлява същата заплаха за Европа.

БРОЯТ НА ВОЕННО ИСЛЯМИСТКИ ТЕРОРИСТИЧНИ АТАКИ В ЕВРОПА ОТНОВО Е ИЗЛОЖЕН НА РИСК

Извършени атаки

Предотвратени атаки

Стр.55

Войнстващите ислямисти често се опитват да атакуват места, където се събират много хора, като пазари, фестивали и жп гари. В други случаи те се опитват да атакуват символични места като синагоги, църкви, религиозни паметници и посолства.

Много от войнстващите ислямисти, които извършват атаки в Европа, са мотивирани от конфликти в Близкия изток. Ал Кайда и Ислямска държава редовно призовават мюсюлманите по света да отмъстят за убийството на палестинци в Газа. Конфликтът ще продължи да бъде източник на вдъхновение за войнстващите ислямисти.

Почти всички атаки в Европа имат общото, че се извършват с прости средства, особено ножове, а в някои случаи и автомобили. Следователно броят на жертвите е сравнително нисък в сравнение с атаките, при които са използвани огнестрелни оръжия или взривни вещества. В своята пропаганда „Ислямска държава“ редовно насърчава войнстващите ислямисти да използват прости средства за извършване на атаките си, отчасти защото е по-трудно за европейските служби за сигурност да откриват и предотвратяват прости атаки. Освен това, като цяло е трудно за войнстващите ислямисти да се сдобият с огнестрелни оръжия или да произвеждат взривни вещества в повечето европейски страни.

Част от обяснението за увеличени брой атаки през последните години е, че те са прости атаки, които могат да бъдат планирани бързо. В същото време атаките често вдъхновяват други войнстващи ислямисти да извършват подобни атаки.

ОЦЕНКА НА ТЕРОРИСТИЧЕСКАТА ЗАПЛАХА СРЕЩУ ДАНИЯ

В последната оценка на терористичната заплаха срещу Дания на Центъра за анализ на тероризма (СТА) от 2025 г., СТА пише, че терористичната заплаха срещу Дания е на ниво СЕРИОЗНА. Ситуацията с политиката за сигурност се е влошила през последните години. Наред с други неща, някои държавни участници използват методи, които могат да бъдат приравнени към тероризма, допринасяйки за по-фрагментирана и сложна картина на заплахите. Конфликтът в Близкия изток съдържа значителен мобилизационен потенциал, който също ще функционира като важна движеща сила за терористичната заплаха през следващата година. Въпреки това, терористичните атаки, извършени от войнстващи ислямисти, десни екстремисти, леви екстремисти и екстремисти, противопоставящи се на властта, все още представляват основната терористична заплаха срещу Дания. Войнствената ислямистка терористична заплаха срещу Дания остава на ниво СЕРИОЗНА, а най-вероятната войнстваща ислямистка терористична атака е атака, извършена от самостоятелно лице или малка група хора.

СТА оценява, че терористичната заплаха от десни екстремисти остава на ОБЩО ниво.

Стр.56

Проблемният Близък изток може да засили терористичните групировки. Няколко страни в Близкия изток продължават да се характеризират със слаби правителства, вътрешни борби за власт и в някои случаи въоръжени конфликти. Липсата на стабилност прави възможно разпространението на войнствени ислямистки групировки в тези страни. Това е особено вярно в Сирия, където ситуацията със сигурността все още е нестабилна година след падането на режима на Асад.

Последиците от многогодишната война, икономическата криза и напрежението между групите от населението на Сирия затрудняват обединението на страната. Освен това злоупотребите, извършени от силите за сигурност, свързани с новия режим, увеличиха недоверието към правителството.

Развитието в североизточна Сирия, по-специално, ще окаже влияние върху стабилността на страната. Новото правителство настоява кюрдското самоуправление да сложи оръжия и да предаде контрола над района. Рискът от военна конфронтация между двете страни се увеличи през 2025 г., тъй като преговорите за бъдещето на района са в застой. В тази връзка Съединените щати ще играят важна роля в посредничеството между двете страни.

Ислямска държава в Сирия вероятно ще се възползва от въоръжен конфликт между кюрдската автономна администрация и сирийското правителство, за да си възвърне силата. Групировката получи много по-голяма свобода на действие през 2025 г. Това се дължи отчасти на смяната на властта в Сирия, която позволи на групировката да се разпространи, и отчасти на намаления натиск от страна на Съединените щати, които преди това извършиха голям брой атаки срещу групировката.

Групировката ще се възползва и от повишената нестабилност, за да атакува лагери и затвори в кюрдските райони, за да освободи някои от до 10 000 членове на Ислямска държава, които са държани там. Ако има масово бягство на членове на Ислямска държава от тези затвори, това ще увеличи терористичната заплаха за Европа.

Много членове на Ислямска държава в Сирия – както в лагерите, така и извън тях – имат връзки с държави в Европа и вероятно все още ще имат желание да извършват или подкрепят терористични атаки в страните си на произход. Това важи и за жените, които съставляват мнозинството от задържаните в лагерите. Жените имат повече контакти от преди с екстремистки среди в Европа, наред с други места.

Слабата сирийска държава и обновената сила на Ислямска държава ще увеличат несигурността в страната. Това също така увеличава риска от избухване на нови конфликти и следователно от нови бежански потоци, напускащи Сирия към Европа през следващите години.

Терористичната заплаха от войнстващия ислямизъм в Европа се увеличи през последните години и ще продължи да бъде сериозна. Конфликтите и нестабилността в Близкия изток ще продължат да оказват голямо влияние върху характера на заплахата.

Стр.57

СИРИЯ ВСЕ ОЩЕ Е РАЗДЕЛЕНА ВЪПРЕКИ ПАДАНЕТО НА РЕЖИМА НА Асад

Големи части от Сирия са извън контрола на преходното правителство. Това позволява на терористични групи, особено на Ислямска държава, да се разпространяват в страната и в бъдеще да представляват повишена заплаха за Европа.

Затвор

Бежански лагер

Преходно правителство

Ограничен контрол на преходното правителство

Контролирано от доминираното от кюрди автономно правителство

Друзки милиции

Израелска окупирана територия

Райони, където Ислямска държава е активна

Стр.58

Дронове „Саммад“ – универсалното оръжие на движението на хусите

Движението хусите използва дронове в много от въоръжените си дейности. Сред най-универсалните им дронове е „Саммад“, базиран на ирански дизайн, който движението хусите използва от 2018 г. Други потребители на „Саммад“ включват Хизбула в Ливан и проиранските милиции в Ирак. Дроновете „Саммад“ са прости, но гъвкави, лесни за производство и сравнително евтини, с приблизителна единична цена от около 50 000 щатски долара.

Комплект за сглобяване от прости и усъвършенствани части

1. Корпусът и крилата на дрона от фибростъкло се произвеждат местно.

2. Електрониката, прецизната механика и сензорите на дрона обикновено се доставят от Иран или от частни компании, например в Китай.

3. Дронът се задвижва от малък витлов двигател, например от типа, използван в хоби модели самолети. Такива двигатели могат да бъдат закупени онлайн за 1-2000 щатски долара.

Дронът се сглобява локално

Дронът Sammad е дълъг около 3 м с размах на крилете 4-5 м. Може да бъде оборудван с около 20 кг експлозиви. Това е достатъчно, за да причини сериозни щети например на жилищна сграда. Някои версии на дрона имат обхват до 2000 км. С тях движението Хути може да атакува цели в Израел от Йемен. Отделният дрон Sammad е сравнително лесен за победа със съвременните системи за противовъздушна отбрана. От друга страна, движението Хути разполага с много дроне, от които е едновременно трудно и скъпо да се защитава. Една единствена противовъздушна ракета може да струва до 2-3 милиона щатски долара.

Стр.59

Напредналите военни технологии увеличават заплахата от милиции и бунтовнически групировки. Все по-голям брой бунтовнически групировки и милиции в Близкия изток и Африка, включително движението на хусите в Йемен, редица проирански милиции в Ирак, Хизбула в Ливан и Силите за бърза подкрепа в Судан, имат достъп до дроне и ракети с голям обseg. С такива оръжия групите могат да заплашват противниците си с атаки далеч отвъд собствените си територии, ако желаят.

Бунтовническите групировки и милиции в Близкия изток са до голяма степен водени от съпротива и отвращение към западните ценности и това, което групите възприемат като западно политическо, икономическо или военно господство. Конфликтът в Газа и действията на Израел в окупирания Западен бряг, заедно с подкрепата на САЩ за Израел, допринасят за тази съпротива и отвращение.

Като цяло е станало по-евтино и по-лесно да се получат компоненти за производство на военна техника. Това позволява на повече групи да придобиват, разработват и произвеждат съвременни оръжия, които преди са били достъпни само за държавните въоръжени сили.

Напредналите военни технологии могат да позволят на бунтовническите групировки и милиции да противодействат и възпират както конкурентни милиции, така и държавни противници. Групировките могат, наред с други неща, да заплашват транспортни и енергийни центрове, като международни летища и рафинерии. В резултат на това бунтовническите групировки и милиции могат да окажат натиск дори върху силни противници да променят курса си политически, дипломатически или икономически.

Подкрепяното от Иран движение на хусите в Йемен продължава да представлява заплаха за един от най-важните морски търговски пътища между Европа и Азия. Групировката е атакувала кораби в Червено море и Адения залив от края на 2023 г. в отговор на конфликта между Израел и Хамас. Това доведе до значителен спад в търговското корабоплаване през Червено море. Движението на хусите също така е атакувало Израел с дроне и ракети, а както Израел, така и Съединените щати са отвърнали на удара.

Атаките на движението на хусите вероятно са помогнали за възпирането на регионалните му противници, особено Саудитска Арабия и Обединените арабски емирства. Двете страни са основните спонсори на политическите и военни противници на движението на хусите в Йемен и

самите те са разположили военни сили срещу него през последните години. И двете страни обаче не успяха да се възползват от интензивните американски атаки в Йемен през пролетта на 2025 г., за да започнат или подкрепят военна офанзива срещу движението. Освен това страните на Арабския полуостров отказаха да позволят на САЩ да използват базите си в региона, за да атакуват движението на хусите и спонсора му - Иран. Това е така, защото арабските страни искат да останат неутрални в конфликтите на САЩ с Иран, както и с хусите.

Предимствата, които движението на хусите е спечелило чрез атаки срещу Израел и срещу корабоплаването около Йемен, могат да насърчат повече милиции да развият подобни атакуващи способности. В този случай, увеличеното разпространение на далекобойни, модерни оръжия би могло да доведе до нарастваща регионализация на заплахите, които досега са били ограничени до локални конфликтни зони.

Като цяло е станало по-евтино и по-лесно да се получат компоненти за производство на военна техника. Това позволява на повече групи да придобиват, разработват и произвеждат модерни оръжия, които преди това са били достъпни само за държавните въоръжени сили.

Стр.60

Иран използва държавен тероризъм срещу Израел и критиците му в Европа

След иранската революция през 1979 г. Иран използва своите разузнавателни служби, за да извършва държавен тероризъм, като заплашва и атакува ирански групи за съпротива, медии и лица, които критикуват иранския режим. През последните години обаче иранските разузнавателни служби участват и в планове за атаки срещу израелски и еврейски цели на няколко места в Европа и скандинавските страни. Това се дължи главно на ситуацията в Газа и конфликта между Израел и Иран, както и на партньорите на Иран в региона.

Иран все повече се вижда в постоянна отбранителна борба срещу Израел и иранските критици в Европа, които режимът вижда като заплаха за него. Следователно Иран смята за легитимно да атакува ирански критици и израелски цели навсякъде по света, включително в Европа.

Иранският режим и неговите разузнавателни служби обаче се опитват да се дистанцират от атаките, като използват пълномощници, които вербуват както в Европа, така и в съседните на Иран страни. Пълномощниците на Иран могат да бъдат отделни лица или членове на престъпни кръгове, които не е задължително да знаят, че действат от името на Иран.

Войнственият ислямизъм набира сила в части от Африка

Ислямска държава и Ал Кайда ще продължат да се разпространяват в слабите държави в Африка. Пренаселението, безработицата, бедността, политическото и икономическото неравенство са съществени причини, поради които воинственият ислямизъм се разпространява толкова бързо, особено в Западна Африка. Това не на последно място важи за Мали, Буркина Фасо, Нигер и Северна Нигерия. Нестабилната ситуация в няколко от страните изигра решаваща роля за разпространението на воинствения ислямизъм в Западна Африка. Подобни условия доведоха до установяването на Ислямска държава и Ал Кайда и в Африканския рог. Там Ал Шабааб, която е част от Ал Кайда, контролира големи части от Сомалия и присъства също в Кения и Етиопия.

„Ислямска държава“ и Ал Кайда продължават да представляват заплаха за западните цели в Африка, като например посолствата. По-специално, заплахата от отвличане на западни граждани се е увеличила през последните години. Откупът е важен източник на доходи и за двете групи. Често двете групи се съюзяват с други местни групи, които са отговорни за самото отвличане на западен гражданин и след това продават човека на Ал Кайда или „Ислямска държава“. Въпреки това, местните сили за сигурност и цивилното население все още са най-често обект на нападения от Ал Кайда и „Ислямска държава в Африка“.

ИРАН ИЗПОЛЗВА ПОСРЕДНИЦИ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ТЕРОРИСТИЧНИ АТАКИ СРЕЩУ КРИТИЦИ И ИЗРАЕЛСКИ ЦЕЛИ В ЕВРОПА

Иран се опитва да избегне прякото си обвързване с терористични атаки в Европа. Ето защо Иран използва отделни лица или престъпни групи за извършване на атаките. Следва пример за това как това може да се случи.

Разузнавателни служители от иранските разузнавателни служби в Иран нареждат...

...водещи служители от иранските разузнавателни служби да се свържат с...

...организиран пълномощници на иранските разузнавателни служби, например от престъпни мрежи, които вербуват...

...изпълнителни пълномощници от престъпни мрежи на Запад, за да извършват атаки срещу...

...критици на иранския режим или израелски или еврейски цели на Запад.

Стр.61

На няколко места в Африка „Ислямска държава“ успява да привлече чуждестранни бойци, предимно от други африкански страни, но също и от Европа. Войнствени ислямисти от Европа, които са се присъединили към терористични групировки в Африка, често използват мрежите си, за да се свържат с други войнствени ислямисти в Европа. Често обаче не е възможно войнствените ислямисти от Европа да се присъединят към група в Африка. В такива случаи те обикновено са помолени да си останат въщи и да извършват атаки в страната, в която живеят, или да подкрепят по други начини, например чрез парични преводи.

МИГРАНТИ ОТ АФРИКА СЕ НАСОЧВАТ КЪМ ЕВРОПА

Ще продължи да има мигранти, които се стремят да пътуват от Африка към Европа. Броят на незаконните мигранти, идващи от Африка към Европа, обаче е намалял през последните няколко години. Това се дължи на нови инициативи от ЕС, които включват споразумения с няколко държави в Северна и Западна Африка с фокус върху спирането на незаконната миграция.

Въпреки че броят на нелегалните мигранти е намалял през последните години, основните причини за миграцията от Африка към Европа остават същите. Бедността, безработицата, политическите репресии, конфликтите и големият ръст на населението ще продължат да мотивират хората от Африка да мигрират към Европа. Това е особено вярно за районите, белязани от конфликти в Западна Африка, където войнствени ислямистки групировки са поели контрол над големи територии. Няколко държави в този регион също са се изолирали от западния свят, което е

влошило и без това лошото им икономическо положение. Няма изгледи това развитие да се промени през следващите няколко години.

ЗАПЛАХАТА ОТ ДЕСНИЯ ЕКСТРЕМИЗЪМ СТАНА ПО-СЛОЖНА

Заплахата от десни екстремисти в Европа се развива. Екстремистите формират мрежи както чрез интернет, така и чрез лични контакти. По-специално, мрежата на десни екстремисти „Активен клуб“ се е разпространила в целия Запад под прикритието на легитимни общности с фокус върху физическите упражнения и национализма.

Терористичната заплаха от десни екстремисти до голяма степен произтича от лица, вдъхновени от екстремистки послания и видеоклипове с атаки, за да планират и извършват терористични атаки. Посланията са насочени към все по-млада целева група. Това увеличава риска по-възрастните десни екстремисти да радикализират младите хора и да ги експлоатират за собствената си кауза.

Вероятно е също така неидентифицирани лица, свързани с руския държавен апарат, да подкрепят както физически, така и дигитални десни екстремистки групи и да ги подбуждат към насилствен екстремизъм. По-специално, десни екстремисти на дигитални платформи могат да бъдат вдъхновени и да им се даде възможност да извършват терористични атаки в Европа. Русия вероятно ще продължи да подкрепя екстремистки движения в политическите периферии на Европа с цел дестабилизиране на европейските страни.

Десните екстремисти могат да използват политически вълнения, социално разделение и конфликти в обществото, за да мобилизират десни екстремистки движения, като разпространяват невярна информация. В същото време те подбуждат към насилие и терор срещу различни етнически или религиозни малцинствени групи. Пример за това бяха вълненията в Англия и Северна Ирландия през 2024 и 2025 г., където мащабна кампания срещу мигрантите доведе до широко разпространени вълнения, палежи на центрове за убежище и нападения срещу полицията.

Стр.62

За да се улесни четенето на UDSYN, ето кратко описание на специалните формулировки, които FE използва в разузнавателните анализи.

Степен на сигурност в оценките

Рядко се случва разузнавателна служба да даде оценка, без да има елементи на несигурност в нея. Затова анализаторите се опитват да изяснят на читателите каква сигурност придават на своите оценки. Това се прави, като се изразяват по стандартизиран начин и използват едни и същи фрази, когато искат да изразят една и съща степен на сигурност.

Следователно, FE използва установени изрази за степента на сигурност под формата на пет нива на вероятност. Нивото на вероятност е оценка, а не изчислена статистическа вероятност. Оценката зависи от това колко добра е разузнавателната база и колко сложен е обектът.

Нива на вероятност по скала:

МАЛКО ВЕРОЯТНО

ПО-МАЛКО ВЕРОЯТНО

ВЪЗМОЖНО

ВЕРОЯТНО

МНОГО ВЕРОЯТНО

Предупредителен хоризонт

ПО-МАЛКО ВЕРОЯТНО

10-40% Няколко месеца: Много краткосрочен план

0-2 години: Краткосрочен план

2-5 години: Средносрочен план

5-10 години: Дългосрочен план

Над 10 години: Много дългосрочен план

Стр.63

Стр.64

Сателитна снимка на разрушенията в Торопец в Русия след атака с дрон срещу склад за боеприпаси през септември 2024 г. AFP Photo/AFP/Ritzau Scanp

Разузнавателна служба на отбраната
Kastellet 30
2100 København